

Maharashtra Fire Prevention and Life
Safety Measures Act, 2006,

Maharashtra Fire Prevention and Life
Safety Measures Rules, 2008,

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA

URBAN DEVELOPMENT DEPARTMENT
Govt. Resolution No : FFS 2008/CR 181/08/UD 20
MANTRALAYA, MUMBAI-400 032

Dated : 13th January, 2009

Government Resolution : The accompanying draft notification of even No. dated dated the 13th January, 2009 is hereby published for the information and attention of all Municipal Corporations, Municipal Councils, Nagar Panchayats and Planning Authorities and the persons likely to be affected in the State of Maharashtra, are requested to raise their suggestions & objections before the prescribed date mentioned in the said notification, which may be considered by the Government.

(M.D.Adiwarekar)

Dy. Secretary, Govt. of Maharashtra

Copy forward for information & necessary action –

The Secretary to the Governor, Raj Bhavan, Malabar Hill, Mumbai
The Secretary to the Chief Minister,

The secretary to the Dy. Chief Minister,

The Private Secretary to all Ministers / State Ministers

The Chief Secretary, Government of Maharashtra, Mantralay Mumbai.32

All Additional Chief Secretaries / Principal Secretaries / Secretaries of all Mantralaya Department,

* The Registrar, High Court, (Original Side/ Appellate Side), Mumbai.400 032

* The Registrar, Office of the Loka Ayukta and Upa Loka Ayukta, Mumbai

* The Secretary, Maharashtra Public Service Commission, Mumbai.400 023

* The Principal Secretary, Maharashtra Legislature Assembly, Mumbai

* The Secretary, Maharashtra Legislature Council, Mumbai

* The Secretary, Election Commission Office, New Administrative Bldg, Mumbai

* The State Chief Information Commissioner, New Administrative Bldg, Mumbai
* The Registrar, State Human Rights Commission, Mumbai 400 001
Account General Maharashtra - 1, (Account and Examination), Maharashtra, Mumbai
Account General Maharashtra - 1, (Account and Treasury), Maharashtra, Mumbai
Account General Maharashtra - 2, (Account and Examination), Maharashtra, Nagpur
Account General Maharashtra - 2, (Account and Treasury), Maharashtra, Nagpur
Fire Advisor, State Fire Training Centre, Mumbai 400 098.
Director, Maharashtra Fire Services, Santakruz (E.) Mumbai 400 098
Commissioner and Director, Municipal Administration, Worli, Mumbai 400 018.
Commissioner all Municipal Corporations,
Metropolitan Commissioner, Metropolitan Region Development Authority Bandra (E.)
Mumbai 400 051.
Managing Director, CIDCO, " Nirmal ", Nariman Point, Mumbai 400 021.
Voice Chairman and Chief Executive Officer, MHADA, Griha Nirman Bhavan, Bandra
(E.) Mumbai 400 051
Managing Director, Shivashahi Punarvasan Prakalpa , Griha Nirman Bhavan,
Bandra (E.) Mumbai 400 051
Chief Officer, Slum improvement, Bord Griha Nirman Bhavan, Bandra (E.)
Mumbai400 051
Chief Officer, Building repair & reconstruction Bord, Griha Nirman Bhavan, Bandra
(E.) Mumbai400 051
Chief Executive Officer, Slum rehabilitation Authority, Griha Nirman Bhavan, Bandra
(E.) Mumbai 400 051
Chief Officer, Kokan Housing and area development Bord, Kokan Bhavan Navi
Mumbai- 400 614.
Chief Officer, Nashik Housing and area development Bord, Nashik
Chief Officer, Amaravati housing and area development Bord, Amaravati
Chief Officer, Aurangabad housing and area development Bord Aurangabad.
Chief Officer, Nagpur housing and area development Bord, Nagpur. Chief Officer,
Pune housing and area development Bord Pune.
Chief Executive Officer, M.I.D.C. Udyog sarathi, Marol, Andheri (E.) Mumbai-
93. Director, Directorate of Town Planning and Valuation, Pune 411 001.
Director General of Information & Public Relations, Mumbai
(2 Copies of publicity)
Pay and Accounts Officer, Mumbai
Resident Audit Officer, Mumbai
All Divisional Commissioners,
All Collectors,
All District Collectors,
Chief Officers of all Municipal Councils / Nagar Panchayatis,
All District Treasury Officers,
All Heads of Departments and Heads of the Offices under the all Departments of
Mantralaya.
All Desks of Urban Development Department,
Urban Development Department / Desk 29 (for publishing on website)
Select file
(* By Letter)

**GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
MANTRALAYA, MUMBAI-400 032**

NOTIFICATION

Urban Development Department
Mantralaya, Mumbai 400 032
Dated the 13th January, 2009

**Maharashtra
Fire
Prevention
and Life
Safety
Measures
Act, 2006**

No. FFS 2008/CR 81/08/UD 20 :- The following draft of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Rules, 2008, which the Government of Maharashtra proposes to make in exercise of the powers conferred by sub-sections (1) and (2) of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Act, 2006 (Mah. III of 2007), and of all other powers enabling it in that behalf, is hereby published, as required by sub-section (1) of section 49 of the said Act, for the information of all persons likely to be affected thereby; and notice is hereby given that the said draft will be taken into consideration by the Government of Maharashtra on or after the 16th day of February, 2009.

2. Any objections or suggestions which may be received by the Secretary (2) of the Government of Maharashtra, Urban Development Department, Mumbai 400 032, from any person with respect to the said draft, before the aforesaid date, will be considered by the Government.

DRAFT RULES

1. Short Title and commencement - (1) These rules may be called The Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Rules, 2008.

- (2) They extend to the whole State of Maharashtra.
- (3) They shall come into force –

- (a) in the areas of the local authorities and the planning authorities, on such date as the State Government may, by notification in the *Official Gazette*, appoint;
- (b) in other areas or part of the areas, on such date as the State Government may, by the same or like notification appoint; and different dates may be appointed for different provisions thereof and for different areas or part of the areas; and
- (c) any reference in these rules to the commencement of the rules shall, in relation to a provision or an area, be construed as a reference to the coming into force of these rules or any provision thereof in that area.

2. Definitions.- In these rules, unless the context otherwise requires, -

- (a) "Act" means The Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Act, 2006;
- (b) "form" means the form appended to these rules;
- (c) "regular fire service" means a service rendered, for the administration, prevention or protection of fire, with the State Government, local authority or planning authority;
- (d) "section" means the section of the Act;
- (e) the words and expressions used in these rules but not defined shall have the same meaning as assigned to them in the Act.

3. Appointment and qualifications of nominated officer.- (1) The nominated officer to be appointed under clause (9) of section 2 of the Act shall be from amongst the fire officers mentioned in clauses (a) and (b) of sub-section (3) of section 21, in each of the respective Municipal Corporation, Municipal Council, Nagar Panchayat, Industrial Township or Planning Authority; and where the cadre of such fire officers is not yet be established, the nominated officer shall be appointed by the Director, Maharashtra Fire services from amongst fire officers or fire personnel in the Municipal Corporation, Municipal Council, Nagar Panchayat, Industrial Township or Planning Authority, possessing the following qualifications, namely :-

- (a) for "A" and "B" class Municipal Corporations, the nominated officer shall be a fire officer who, -

- (i) possesses an Advance Diploma in Fire Engineering from the National Fire Service College, Nagpur, Ministry of Home Affairs, Government of India or the State Fire Academy, Government of Maharashtra; and at least two years' experience of regular fire service for inspection and testing of fire prevention and protection work ; or
- (ii) has passed the Graduateship Examination(Fire) of Institute of Fire Engineers, India or the Institution of Fire Engineers of United Kingdom and at least two years' experience of regular fire service; and of fire prevention and protection work.

(b) for “C” and “D” class Municipal Corporations, the nominated officer shall be a fire officer who, -

- (i) possesses Diploma in Fire Engineering from the aforesaid National Fire Service College, Nagpur or the State Fire Academy, Government of Maharashtra; and at least two years' experience of regular fire service and of fire prevention and protection work ; or
- (ii) has passed the Graduateship Examination (Fire) of Institute of Fire Engineers India or the Institution of Fire Engineers of United Kingdom; and at least two years' experience of regular fire service for inspection and testing of fire prevention and protection work.

(c) for Municipal Councils, Nagar Panchayats or Industrial Townships, the nominated officer shall be a fire officer who, - possesses a Diploma in Fire Engineering from the aforesaid National Fire Service College, Nagpur or the State Fire Academy, Government of Maharashtra; and at least two years' experience of regular fire service ;

(d) for Special Planning Authorities and Special Economic Zones (SEZs), Private Townships and Hill Station Projects, the nominated officer shall be a fire officer who.-

- (i) possesses an Advance Diploma in Fire Engineering from the National Fire Service College, Nagpur, Ministry of Home Affairs, Government of India or the State Fire Academy, Government of Maharashtra; and at least two years' experience of regular fire service for inspection and testing of fire prevention and protection work ; or
- (ii) has passed the Membership Examination of Institute of Fire Engineers India or the Institution of Fire Engineers of United Kingdom; and at least two years' experience of regular fire service and of fire prevention and protection work.

(2) In any area or areas not covered by sub-rule (1), the nominated officer shall be appointed by the Director from amongst fire officers from the office of the Director or from any adjoining local authority or planning authority, who

possesses qualifications specified in clauses (a) or (b) of sub-rule (1), having regard to the potential of the fire hazard in the buildings or the project concerned.

(3) Notwithstanding anything contained in clauses (a), (b), (c) or (d) of sub-rule (1), where any special, high-rise, or mega project is coming up within or without the areas covered by the said clauses of sub-rule (1), the scrutiny and the inspection of the building will be carried out by the Chief Fire Officer or qualified nominated officer, if any, from the nearby Municipal Corporation or by any Fire Officer as the Director may, by any general or special order in that behalf, specify.

(4) Notwithstanding anything contained in sub-rules (1), (2) and (3), a fire officer shall be required to have acquired a certificate of fire prevention course of the State Fire Academy, Government of Maharashtra, before his appointment as a nominated officer.

4. Certificates to be issued by Licensed Agency.- (1) A certificate regarding the compliance of the fire prevention and life safety measures in a building or a part thereof as required by or under the provisions of the Act, to be issued by a Licensed Agency, shall be in "Form – A".

(2) A certificate which is to be issued by a Licensed Agency twice a year in the months of January and July regarding the maintenance of fire prevention and life safety measures in a building or premises being in good repair and efficient condition as specified in sub-section (1) of section 3 of the Act, shall be in "Form-B"

5. Notice directing the removal of objects or goods likely to cause the risk of fire.-

(1) The notice to be given under sub-section (2) of section 4 to the owner or occupier of a building or premises, directing the removal of objects or goods likely to cause the risk of fire, to a place of safety shall be in "Form C".

(2) On failure of the owner or occupier to comply with the notice issued under sub-rule (1), he shall be given a further notice under sub-section (2) of section 4 to submit his say as to why the objects or goods should not be seized, detained or removed. Such notice shall be in the "Form-D".

6. Memorandum of seizure, etc. and panchanama.- Where any objects or goods involving risk of fire are required to be seized, detained or removed under sub-section (2) of section 4, the memorandum of seizure etc. to be prepared in that behalf shall be in the “Form E” ; and the panchanama to be made in that behalf shall be in the “Form-F”

7. Notice to be given for entry and inspection. - (1) The notice for entering and inspection required to be given under sub-section (1) of section 5 for ascertaining the adequacy or contravention of fire prevention and life safety measures in any place or building or part thereof, shall be in “Form-G”.

(2) The notice required to be given under sub-section (4) of section 5 to a woman, who, according to the custom does not appear in public, shall be in the “Form-H”.

8. Report of inspection by nominated officer: - Where the inspection is carried out by the nominated officer under section 5, he shall give the report of such inspection in the “Form-I” .

9. Notice to be given to the owner or occupier of a building or part thereof to undertake certain measures.- (1) Where on completion of the inspection of the place or building or part thereof, any deviation from, or contravention of, the requirements with regard to the fire prevention and life safety measures or any inadequacy or non-compliance of such measures provided or to be provided therein with reference to the height of the building or the nature of the activities carried on in such place or building or part thereof, is noticed, the owner or occupier of such place or building or part thereof shall be given a notice thereof under section 6 of the Act in “Form J”, directing him to undertake the requisite measures within 7 days.

(2) The time to be specified in the notice given to the owner or the occupier under sub-rule (1) shall be specified having regard to the nature of the measures to be taken but such time shall not exceed 120 days.

10. Procedure to be followed for sealing of a place or building or part thereof.- The Director or Chief Fire Officer shall follow the following procedure in respect of the sealing of any place or building or part thereof, required to be sealed under sub-section (3) of section 8, namely:-

- (a) he shall require persons, in possession or occupation of the place or building or part thereof to be sealed, to remove themselves from there forthwith;
- (b) in case of non-compliance of the said order, he shall direct any police officer having jurisdiction in the area to remove such persons from such place or building or part thereof;
- (c) after the removal of persons in possession or in occupation from such place or building or part thereof, he shall cause such place or building or part thereof to be sealed by such police officer forthwith in the manner which he deems fit;
- (d) the seal used to seal as aforesaid shall remain in the custody of the Director or, as the case may be, the Chief Fire Officer;
- (e) (i) if the place or building or part thereof required to be sealed on receipt of the report of the nominated officer, is found to be locked or inaccessible, he may cause the lock to be broken by the police officer and enter the premises and after taking all necessary steps required to be taken under the Act, or under these rules, relock and cause it to be sealed as aforesaid;
(ii) where a place or building or part thereof is sealed under sub clause (i), an inventory of the material found in such place or building or part thereof shall be prepared in the presence of two independent witnesses and a copy thereof shall be delivered to the owner or occupier, if present at the site. The forms "E" and "F" shall, respectively, be used mutatis mutandis for such inventory and the panchanama to be prepared in that regard.
- (f) The Director or, the Chief Fire Officer or as the case may be an Officer nominated shall report in writing to the Police Station concerned if the seal so fixed on any place or building or part thereof is found to be broken or tampered.

11. Orders to Authorities responsible for supply of electricity or water to disconnect supply or to a Police Officer to remove persons from, a place or building or part thereof which is in imminent danger. - (1) An order under clause (a) of sub-section (2) of section 8, directing the authority responsible for supply of electricity, or as the case may be, water, to a place or building or a part thereof, which is dangerous to any person or property, to disconnect the supply of electricity, or as the case may be, water, shall be in "Form – K".

(2) An order under clause (b) of sub-section (2) of section 8, directing any Police Officer having jurisdiction in the area, to remove persons from any place or building or part thereof which is dangerous to any person or property shall be in "Form-L".

12. Eligibility to act as Licensed Agency.- No person shall be eligible to apply for grant of licence to act as a Licensed Agency ; and shall be granted a license to act as Licensed Agency, unless he .-

(1) (a) possesses -

- (i) at least any of the qualifications mentioned in clause (b) of sub-rule (1) of this rule; or
- (ii) a degree or diploma in Mechanical, Electrical, Electronics or Civil Engineering or Computer applications; and
- (iii) experience in executing fire prevention and fire protection system as laid down in National Building Code 2005 or code published by National Fire Protection Association (NFPA, USA) 2008, as amended from time to time, or

(b) has in his employment, for the purpose of execution and supervision of the work relating to fire protection and life safety measures in a building or a project , an officer or supervisory officer holding any of the qualifications mentioned in clause (a), so however that, a degree or diploma in fire engineering or any other qualifications in relation to fire protection, prevention and safety measures shall be an essential qualification.

- (2) holds a solvency certificate for an amount as may be specified by the Director, with prior approval of the Government.
- (3) has, during the period of 3 years immediately preceding the year of making the application, executed the work in relation to fire prevention and fire protection system; or holds a certificate of fire protection specialist awarded by the State Fire Academy, Government of Maharashtra.
- (4) has adequate machinery, tools and other requisite equipment in relation to fire prevention and fire protection systems ; and
- (5) has not been black- listed by any Government Department or Organisation or any other state.

13. Application to be made for Licensed Agency, manner of making it and fees in respect thereof.- (1) Every application for licence to act as Licensed Agency for the purposes of the Act under section 9 shall be in “Form-M”.

(2) Such application may be presented in person or sent by registered post or through courier agency or online.

(3) Every such application shall be accompanied by.-

(a) the following fees :-

Class of local or planning authority	Minimum solvency certificate for (rupees in lakh)	Prescribed limit for execution of the works as per estimated cost (rupees in lakh)	Cost of annual works minimum executed in the last three years rupees in lakh			Registration free in rupees
			Fire fighting system installation such as hydrant sprinklers pumping etc.	Detection & fire separation system	Passive protection such as cable protection, fire doors etc.	
1	2	3	4	5	6	7
A	150.00	Unlimited	500.00	200.00	200.00	25000
B	10.00	1000.00	300.00	100.00	100.00	15000
C	05.00	600.00	200.00	50.00	50.00	5000
D	02.50	300.00	100.00	25.00	25.00	2500

(b) documents as may be specified by the Director; and which shall include the following, namely :-

- (1) solvency certificate for an appropriate amount as specified under sub-rule (2) of rule 12.
- (2) attested copy of deed of partnership and power of attorney or articles of memorandum of association or affidavit on stamp paper in case the individual is the sole proprietor of the firm;
- (3) last three years' certificates from the concerned department regarding satisfactory completion of works;
- (4) orders of works in hand in current year (up to the prescribed amount for that class);

- (5) certificate from the chartered accountant or registered income tax practitioner in the prescribed form in case of private works;
- (6) if the application for registration is made for the first time for a specific class, one has to execute at least one work upto the maximum amount in the class, which falls one class below the specific class, applied for;
- (7) certificate regarding appointment of at least one officer possessing any of the qualifications specified in clause (b) of sub-rule (1) of rule 12;
- (8) attested passport size photographs of partners or directors or individual proprietor and also of the officer or officers referred to in item (8);
- (9) attested copy of VAT registration certificate;
- (10) affidavit on appropriate stamp paper, stating that his or her firm is not black listed in the Government or any semi Government organization; and
- (11) list of technical staff with their qualifications.

14. Licence to act as Licensed Agency.- The Licence to act as a Licensed Agency shall be granted in “Form-N” and shall be subject to the following conditions, namely :-

- 1. The licence shall be
 - (a) non transferable
 - (b) valid for one year from the date of issue, unless suspended or cancelled earlier,
 - (c) renewable, if so desired , before expiry of the licence;
- 2. Changes, if any, in respect of the :-
 - (a) Partners, Directors or Members,
 - (b) address of the office of the licensed Agency

shall be forthwith reported to the Authority issuing the licence.
- 3. The Licensed Agency shall always keep the work , being executed, or executed by it, open for inspection by the Director, Chief Fire Officer or any fire officer authorized by the Director or Chief Fire Officer.

15. Renewal of Licence.- An application for renewal of a licence granted under section 9, read with rule 14, shall also be made in “Form-M” and shall be accompanied by a fee specified under clause (a) of sub rule (3) of rule 13 and also documents as mentioned in clause (b) of sub-rule (3) of rule 13.

16. Additions to Licence held by Licensed Agency.- (1) Any person holding a licence to act as a Licensed Agency for any class or description as granted or renewed under section 9, read with rule 14, and who is also eligible to act as a Licensed Agency for any other class or description, may apply in "Form M" for the addition of such other class or description to the licence.

(2) The provisions of rule 13 shall apply to an application made under sub-rule (1) as if the said application were for grant of a licence under section 9, read with rule 14, for the class or description which the applicant desires to be added to his licence.

17. Notice to show cause why licence be not suspended or cancelled.-

Where any person to whom the Licence has been granted contravenes any provisions of the Act or of the rules or fails to comply with the conditions of the licence or is unfit by reason of incompetency, misconduct or any other grave reason, a notice to show cause as to why the licence granted to him to act as Licensed Agency should not be suspended or cancelled, to be given to such person, shall be in "Form-O".

18. Application for assessment of fire service fees.- (1) An Application under sub-section (1) of section 14 for assessment of fire service fees payable by a person, who intends to construct a building or who has commenced construction of a building in the manner provided in the sub-section (1), shall make an application to the authority in "Form P".

(2) Such application shall be made at the time of making an application to the Authority for permission to construct a building and in any case, before the Authority grants such permission; and a person who has commenced construction of a building without making an application for such permission of the Authority, shall make an application for assessment of fees payable in respect of such building within 30 days from the date of commencement of the Act.

(3) Such application may be presented in person or sent by registered post or through courier agency or online.

19. Notice of hearing.- The authority shall give a notice in "Form-Q" to the person, who has made an application under sub-section (1) of section 14 or a person who has constructed a building without permission, in respect of assessment of fire service fees leviable in case of a building intended to be constructed by the applicant or the construction made without permission; and having regard to the matters to be considered as specified in sub-section (2) of section 14 and also to the following guidelines, assess the fees, so leviable and payable by such person :-

Guidelines.-

1. In the case of -

- (1) Residential Buildings: (a) Lodging or Rooming Houses, (b) One or Two family private dwellings, dormitory, apartment houses, (c) Hotels, (d) starred Hotels.
- (2) Educational Buildings:
- (3) Institutional Buildings: (a) Hospitals, Sanatoriums, Nursing Homes (b) Custodial, penal and plantal
- (4) Assembly Buildings:
- (5) Business Buildings:
- (6) Mercantile Buildings: (a) F-1 and F-2 buildings, (b) Underground Shopping Complexes –
 - (i) If the building consists of different wings or has an annexe, being contiguous and forming part of the building, the total area of the main building, wings thereof and annexe shall together be calculated as that of one building.
 - (ii) If any additions are made to the existing buildings, the entire area of the building shall be calculated and the fire service fee leviable and payable in respect thereof shall be for the entire such area less the fire service fee, if any, paid earlier.
 - (iii) If the interior of a building is changed by internal alterations including construction of loft or mezzanine floor which are carried out therein, without any addition in the gross built-up, then fire service fee shall be levied thereon.

2. In the case of –

- (1) Industrial Buildings (a) – Low Hazard, (b) Moderate Hazard , (c) High Hazard
- (2) Storage Buildings:
- (3) Hazardous Buildings;;
 - (i) Where a building is having mixed occupancy, fire service fee shall be levied having regard to the nature of each of the occupancies;
 - (ii) If a building is compartmentalized, then the compartment which is newly built or if any additions or alterations are made to an existing compartment, the fire service fee shall be levied on such new or added compartment, irrespective of the fact that such compartment is contiguous or forming a part of the same building;
 - (iii) If the interior of a building is changed by internal alterations including construction of loft or mezzanine floor which are carried out therein, without any addition in the gross built-up area, then fire service fee shall be levied thereon.

20. Notice of assessment of fire service fee and collection thereof.– (1) After the assessment of fees made under rule 19, a notice in “Form R” of such assessment shall be served upon the applicant or the person concerned.

(2) The provisions of rule 19 and sub-rule (1) of this rule shall apply mutatis mutandis to assessment of fire service fees in respect of a building, the construction of which has been completed on or after the date of coming into force of the Act.

(3) Save as otherwise provided in the Act or under these rules, the procedure followed by the authority in respect of collection of the taxes or fees levied by it under any relevant law or instrument applicable to it, shall apply also to collection of fire service fees assessed under these rules.

21. The Director of Fire Services appointed under section 18.– Without prejudice to the rules, if any, regulating recruitment to the post of Director, Maharashtra Fire Services, Group-A for the time being in force, the Director of Fire Services to be appointed under section 18 shall always be a person possessing academic qualifications and practical experiences in fire services.

22. Duties and responsibilities of fire officers and staff.- (1) Subject to the provisions of sub-rule (2), the duties and responsibilities of fire officers and staff shall be as specified in the Fire Service Manual.

(2) The Director, with the approval of the Government, may, by general or special order, add to, or delete from, or modify the duties and responsibilities of the fire officers or fire staff; and thereupon the Fire Service Manual shall stand amended accordingly.

23. Order of requisition of fire fighting equipment.- Order of requisition of fire fighting equipment or property of any Authority or any institutions or individual to be issued under sub-section (1) of section 26 shall be in "Form-S".

24. Report on damage caused to premises during fire fighting operations and assessment and payment of compensation.-

(1) The Director or the Chief Fire Officer or any other fire officer who is in-charge of fire fighting operations on the spot, shall make a report in "Form-T" to the respective Local Authority or as the case may be, the planning Authority, on the damage, if any, caused to premises by fire officers or fire personnel during fire fighting and rescue operations as referred to in sub-section (2) of section 27.

(2) On receipt of report under sub-rule (1), the damage caused to any premises or any other property shall be assessed by an officer of the respective Local Authority or case may be planning Authority, as the Authority may nominated in that behalf and such nominated officer shall, after giving an opportunity of being heard to the owner or occupier concerned, assess the damage and submit his recommendations in that behalf to the authority for its consideration.

(3) Having regard to the recommendation made by such fire officer nominated by the Director or the Chief Fire Officer, as the case may be, and where the building or property to which such damage is caused is insured, the Insurance Company shall while determining and granting compensation to be paid to the owner or occupier take into account the damage caused to the premises or any other property by the fire officers or fire personnel during the conduct of fire fighting and rescue operations.

25. Report of accident to fire officer or fire personnel during fire; and payment of compensation.- The fire officer in-charge of fire or natural calamity operations, shall submit a report of any accident occurring during such operation to the Director and also to the Chief Fire Officer; and the compensation payable to any fire officer, or fire personnel in the case of such accident, or to their dependents in the case of death or permanent disability, shall be such as the Director may, with the approval of the State Government, by any general or special order, determine.

26. Disciplinary or other action against fire officer or fire personnel.- Every fire officer or fire personnel who violates his duty or commits willful breach of any provisions of the Act or the rules or any order made by his superior officer, or exhibits or indulges in any cowardice or withdraws from duties of his office without permission or being absent on leave, fails without reasonable cause to report himself for duty on the expiry of such leave, or engages, without authority, in any employment other than his duty, shall be liable to be proceeded against for breach of discipline, and shall be liable for such disciplinary action, including action for breach of this rule.

27. Employment of fire officer or fire personnel for purposes other than fire fighting within or outside the sphere of their duties.- The fire officers or fire personnel may be engaged for the purposes other than fire fighting at the discretion of the Director or the Chief Fire Officer or any subordinate officer authorized by the Director or the Chief Fire Officer, in the case of all calls relating to natural calamities and rescue of life;

28. Rates for supply of water required on the occasion of fire fighting operations.- Where the officer in-charge of the fire fighting operations draws water, from any source in the area, which he considers necessary for such operations, the authority or owner or occupier having control over such water source shall be paid for the water so utilized,-

(a) if water is drawn from an authority, then at the lowest rate of supply of water which is usually charged from the users of water in such area by such authority;

(b) if water is drawn from any owner or occupier, then at the rate which shall not exceed the lowest rate referred to in clause (a), and where such rate is not available, then at such rate as may be determined by negotiation, subject, however, to the condition that where any dispute arises as to such rate, in the case of an authority, the decision of the Chief Executive Officer of the Authority concerned, and in the case of an owner or occupier, the decision of the Director, shall be final.

29. Terms for securing personnel or equipment or both for fire fighting purposes.- The terms on which the Director or the Chief Fire Officer or any other fire officer authorized by any Authority may secure, by agreement, fire fighting equipment or personnel from any person who employs and maintains personnel or equipment or both, for fire fighting purposes, shall be as follows:-

(1) As soon as may be, after the fire fighting operation is over, the Director or Chief Fire Officer or Fire Officer in charge of the fire fighting operation, as the case may be, shall release the personnel or equipment so secured and restore the same to the person (including the local authority, firm and institution or individual) from whose possession such personnel or equipment was secured.

(2) There shall be paid to the employer of such personnel or owner of such equipment, compensation, the amount which is determined in accordance with the principles hereinafter set out, that is to say _

(a) where the amount of compensation is determined under the agreement, it shall be paid in accordance with such agreement;

(b) where such compensation is not settled in the agreement or where no such agreement with regard to compensation can be reached, the matter shall be referred to the State Government and the decision of the State Government in that regard shall be final.

(c) if any injury is caused to any personnel or any damage is caused to any equipment and the employee or the owner of the equipment, as the case may be, demands any compensation separately in respect thereof , and no agreement can be reached , the matter shall likewise be referred to the State Government for determination and the decision of the State Government in that regard shall be final.

30. Appeal under section 32.- (1) Any aggrieved person may prefer an appeal in “Form-U” within 30 days from the date of receipt of notice or order or communication of refusal, as the case may be, as mentioned in clauses (a), (b) or (c) of sub-section (1) of section 32.

(2) Such appeal shall bear a court-fee stamp of Rs.10 and shall be accompanied by a fee of Rs.500 to be paid in the office of the respective Local Authority or case may be planning Authority and a receipt in respect thereof shall be appended to the form of appeal.

(3) Such appeal may be presented in person or may be sent by registered post or through courier agency.

(4) On receipt of such an appeal, the nominated officer shall, as far as may be practicable, issue a notice of hearing to the appellant and the respective Local Authority or the planning Authority as the case may be, within 15 days from the date of receipt of such appeal and shall finally dispose of the appeal within 30 days after the date of hearing.

By Order and in the name of
the Governor of Maharashtra

(Manu Kumar Srivastava)
Secretary to Government

FORM – A

{ (see section 3 (3) and rule 4 (1))}

**Certificate by the Licensed Agency regarding the compliance of the
Fire Prevention and Life Safety Measures.**

CERTIFICATE

Certified that I / We have executed the works towards compliance in relation to Fire Prevention and Life Safety Measures to be provided, and performed other related activities required to be carried out, in the following building or premises as required under the provisions of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Act,2006 (Mah.III of 2007).

Description of building or premises.

The details of the work and related activities which I or we have executed or performed are mentioned in the list appended herewith.

Place :

Date :

Signature and address of the
Licensed Agency.

Licence No.

FORM – B

{(see section 3 (3) and rule 4 (2)}

Six monthly certificate to be given in every January and July by the owner or the occupier for compliance of the Fire Prevention and Life Safety Measures

C E R T I F I C A T E

Certified that I / We have carried out inspection of the Fire Prevention and Life Safety Measures installed in the following building or premises, namely :-

.....
.....

I / We further certify that these installations in the above mentioned buildings are maintained in good repair and efficient conditions during the period _____, as required under the provisions of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Act, 2006 (Mah-III of 2007). The details of the inspection of installations carried out by me / us are mentioned in the report appended herewith.

Place :

Date :

Signature and address of the Licensed Agency.

Licence No.....

FORM – C

{(see section 4 (2) and rule 5 (1)}

Notice for removal of objects or goods likely to cause the risk of fire.

To,

Shri / M/s _____

WHEREAS Government has, by notification, _____
Department, Notification No._____ dated _____,
published in the Maharashtra Govt. Gazette, Part_____ dated _____,
required that the owners or occupiers of premises or any class of premises used
in the following area, which in its opinion, are likely to cause risk of fire, take such
precautions as have been specified in the said notifications and as are
reproduced herebelow-

.....
.....
.....

AND WHEREAS you are the owner or occupier of the following premises,
which fall in the area mentioned in the said Government notification -

.....
.....

AND WHEREAS on inspection of the aforesaid premises, it is noticed
that the objects or goods mentioned in the list appended herewith are such as
are likely to cause risk of fire and are required to be removed to a place of safety;

NOW, THEREFORE, in exercise of the powers conferred on me under sub-
section (2) of section 4 of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety

Measures Act, 2006 (Mah.III of 2007), I, _____ hereby give you notice that you shall forthwith remove the said objects or goods to a place of safety and submit the report in respect of your having done so to the undersigned within days.

Place:

Signature and Designation of the Officer.

Date:

FORM – D

{(see section 4 (2) and rule 5 (2)}

Notice to make representation on failure of the owner or occupier to comply with the notice issued under sub-rule (1) of rule 5.

To,

.....
.....

WHEREAS, by notice No. _____ dated _____ issued to you by _____ and received by you on _____, you were required to remove forthwith the objects or goods specified in the list appended to the said notice, to a place of safety and to submit a report in respect of you having done so to the undersigned.

AND WHEREAS it is found that you have not complied with the said notice and have not removed forthwith the said objects or goods to a place of safety and they are still lying where they were which is likely to cause the risk of fire;

NOW, THEREFORE, in exercise of the powers conferred by sub-section (2) of section 4 of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures act, 2006 (Mah.III of 2007), I, _____ hereby call upon you to submit your say, if any, addressed to the undersigned so as to reach by or before 5.00 p.m. on _____, as to why the said objects or goods should not be seized or detained or removed by taking assistance of a Police Officer.

Place:

Signature and Designation of the Officer.

Date:

FORM – E

{(see section 4 (2) and rule 6}

Seizure or Detention or Removal Memorandum

To,
Shri or M/s. _____

Date and time.

Place of Seizure or Detention or
Removal of objects or goods.
Notice(s) No.

Name and addresses of
Panchas

(1)

(2)

Name of the Police
Officer, if any, present.

The following property or objects or goods have been seized or detained
or removed under sub-section (2) of section 4 of the Maharashtra Fire Prevention
and Life Safety Measures Act, 2006 (Mah.III of 2007) for the reasons stated
below.-

Serial number	Place from where seized	Particulars of seized property	Quantity	Reasons for Seizure or Detention or removal.

Signature of the person from whom seized.

Signature of the panchas

(1)

(2)

Signature of the Police Officer, if any, present

Signature and designation of the officer.

FORM – F

{(see section 4 (2) and rule 6}

PANCHANAMA

Notice(s) No. _____

Date and Time _____

Name of the building or premises and

Address _____

Name and Address of the person, in-charge and
present on the spot _____

Name and Address of the Panchas –

(1) Shri / Smt. _____ son / daughter / wife of _____

Resident of _____

Age _____ years

Occupation _____.

(2) Shri / Smt. _____ son or daughter or wife of _____

Resident of _____ Age _____ years

Occupation _____.

We, the above panchas, are this _____ day called by
Shri _____ designation _____
place _____ to witness the act of seizing or detaining or
removing certain property or objects or goods from

_____ which were possessed
and exposed in the above mentioned building or premises. In our
presence, the said officer, namely, _____
seized the following mentioned property which we testify to be correct.

Serial	Place from	Particulars of	Quantity	Reasons for
--------	------------	----------------	----------	-------------

number	where seized	seized property or objects or goods.		seizure or detention or removal

The Panchanama is read over and explained to us and it is a correct account of what we saw.

Signature and designation
of the officer

Signature of the Panchas

(1)

(2)

Received the copy of this Panchanama

Signature of the person, in charge of the building or premises.

FORM – G

{(see section 5 (1) and rule 7(1)}

Three hours' notice for entry and inspection.

To,

I, _____

empowered by sub-section (1) of section 5 of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Act, 2006 (Mah-III of 2007) and sub-rule (1) of rule 7 of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Rules, 2008, do hereby give you notice that on expiry of not less than three hours from the time of service of this notice upon you this _____ day at _____ time, I shall enter and inspect your building or premises bearing No. _____ located at _____ for the purpose of ascertaining the adequacy and contravention of fire prevention and life safety measures as required to be provided by or under the provisions of the said Act.

Signature and designation
of the officer.

FORM – H

{ (see section 5 (4) and rule 7(2)}

Notice directing a woman in the building or premises to withdraw therefrom

To,

I,

empowered by sub-section (1) of section 5 of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Act, 2006 (Mah.III of 2007) and sub-rule (2) of rule 7 of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Rules, 2008, have given a notice to the owner or occupier of building or premises bearing No._____ located at_____ that on expiry of not less than three hours from the time of service of the notice, on him this _____ day at_____ time, I shall enter and inspect the said building or premises for the purpose of ascertaining the adequacy and contravention of fire prevention and life safety measures as required to be provided by or under the provisions of the said Act.

Since you are in this building or premises, I hereby give you this notice that you are at liberty to withdraw therefrom before the aforesaid entry and inspection and you may withdraw now, if you desire to do so.

Signature and designation
of the officer.

FORM – I

{ (see section 5 (5) and rule 8}

Report of Inspection

1. After giving a three hours' notice under sub-section (1) of section 5 of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Act, 2006(Mah.III of 2007) to the owner or occupier of _____, I have entered and inspected the said building or premises on _____ at _____ for ascertaining the adequacy or contravention of fire prevention and life safety measures that are provided or are required to be provided in the said building or premises by or under the provisions of the said Act.

2. The type* of occupancy in the said building or premises is as under:

- (a) Residential
- (b) Educational
- (c) Institutional
- (d) Assembly
- (e) Business
- (f) Mercantile
- (g) Industrial
- (h) Storage
- (i) Hazardous

3. Nature* of building or premises:

- (a) General Constructional Features
 - Low fire risk- cement concrete or bricked-wall, or
 - Medium fire risk- bricked-work and timber, or
 - High fire risk – mostly timber framed such as timber floors, timber roof, timber-stair-case, etc.

- (b) Particulars of the building / premises

- (i) Number of storyes and basement, if any
- (ii) Number of exits
- (iii) details of ceiling
- (iv) Number of stair-cases and whether enclosed or opened
- (v) Verandah or balconies
- (vi) Attics, mezzanine floors, lofts, etc.
- (vii) Whether prescribed distance in respect of means of escapes is maintained or not.

(c) Details of other structures within 20 meters all around the building and open spaces or approaches for fire vehicle.

Structures	Open spaces.
(i) North	
(ii) South	
(iii) East	
(iv) West	
(d) Width of abutting road or street.	
(e) Maximum number of occupants, employees, visitors.	
(f) Inadequacy or contraventions noticed in the building or premises during inspection are as under	
(1)	
(2)	
(3)	

Place	Signature and designation of the Inspecting officer.
Date	
(* Mention any of these as may be relevant)	

FORM – J

{ (see section 6 and rule 9(1)}

Notice regarding inadequacies or contraventions regarding fire prevention and life safety measures noticed during inspection

To

WHEREAS, after giving you notice No. _____ dated _____ under sub-section (1) of section 5 of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Act, 2006 (Mah-III of 2007), the nominated officer has or I have inspected the following building or premises, namely –

and the following deviations from or contraventions of, the requirements with regard to the fire prevention and life safety measures or inadequacies or non-compliances of such measures provided or to be provided therein with reference to the height of the building or the nature of activities carried on in such building or premises or part thereof have been reported by the nominated officer or are noticed by me –

- (1)
- (2)
- (3)

NOW, THEREFORE, in exercise of the powers conferred by section 6 of the said Act, I hereby direct you to undertake the following measures within _____ days after receipt of this notice by you –

- (1)
- (2)
- (3)

I hereby further direct you to report the compliance in this regard immediately to the undersigned.

Signature and designation
of the Officer.

FORM – K

{ (see section 8 (2) and rule 11(1)}
(Order directing the Officer in Charge to disconnect electricity / water supply)

To,

The Officer In-charge,

Sub: *Place / building / part thereof bearing No. _____
Located at _____

Sir,

I am to state that by an order No. _____ dated _____ issued under sub-section (1) of section 8 of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Act, 2006 (Mah-III of 2007) I, the undersigned had required and directed the persons in possession or in occupation of the above-said place or building or part thereof to remove themselves forthwith from such *place or building or part thereof as due to inadequacy of fire prevention and life safety measures, the condition of such place or building or part thereof is dangerous to the persons or property therein. These persons have however not removed themselves from such *place or building or part thereof in compliance of the order so made and they still continue to be in possession or in occupation thereof.

In the event of non-compliance of the order so made under sub-section (1) of the said section 8, the undersigned is empowered under sub-section (2) of the said section 8 to direct the authority responsible for supply of electricity or for supply of water, as the case may be, to disconnect the supply of electricity or water to such *place or building or part thereof and such authority shall comply with such direction.

As the persons in possession or in occupation of the above mentioned *place or building or part thereof have not removed themselves as directed by the said order, there is a non-compliance thereof and I, therefore, direct the authorities executed to disconnect forthwith the supply of electricity or water of the said *place or building or part thereof.

Compliance in this behalf may please be reported to me immediately.

Signature and designation
of the Officer.

(* mention any of these as may be relevant)

FORM – L

{ (see section 8(2) and rule 11(2))}

(Order directing the Police Officer in Charge to remove person from dangerous place / building.

To,

The Officer In-charge,

Sub: *Place / building / part thereof bearing No. _____
Located at _____

Sir,

I am to state that by an order No. _____ dated _____ issued under sub-section (1) of section 8 of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Act, 2006 (Mah.III of 2007) I, the undersigned, had required and directed the persons in possession or in occupation of the above-said place or building or part thereof to remove themselves forthwith from such *place or building or part thereof as due to inadequacy of fire prevention and life safety measures, the condition of such place or building or part thereof is dangerous to the persons or property therein. These persons have however not removed themselves from such *place or building or part thereof in compliance of the order so made and they still continue to be in possession or in occupation thereof.

In the event of non-compliance of the order so made under sub-section (1) of the said section 8, the undersigned is empowered under sub-section (2) of the said section 8 to direct any police officer, having jurisdiction in the area, to remove such persons from such *place or building or part thereof and such police officer shall comply with such direction.

The above mentioned *place, building or part thereof is situated within your area of jurisdiction.

As the persons in possession or in occupation of the above mentioned *place or building or part thereof have not removed themselves as directed by the said order, there is a non-compliance thereof and I, therefore, direct you to remove such persons from such *place or building or part thereof and seal the *place or building or part thereof as required under sub-section (3) of section 8 of the said Act.

Compliance in this behalf may please be reported to me immediately.

Signature and designation
of the Officer.

(* mention any of these as may be relevant)

FORM – M

{ (see section 9(1) and rule 13)}

Application for License to act as Licensed Agency.

To,

The Director or Chief Fire Officer or Nominated Officer

Sub: Grant or renewal of License to act as Licensed Agency for the purposes of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Act, 2006 (Mah. III of 2007)

Sir,

The undersigned hereby applies for grant of or renewal of License to act as a Licensed Agency for undertaking and executing the work of providing installation of equipments and maintenance of fire prevention and life safety measures in any place, building or part thereof. The particulars regarding the Agency are given below:-

- (1) Full Name of the Applicant
(in capital letters)
- (2) Whether Licensed Agency will be a Proprietary Concern or an Association of persons such as a Firm or Company, etc.
- (3) Registration No. of Firm or Company
(Copies of Registration Certificate, Article of Association or other relevant document appended)
- (4) Address

(5) If the Licensed Agency will be -

- (a) a proprietary concern, the name, qualifications and address of the person operating the same
- (b) a firm or company, names, qualifications and addresses of each of the partners, or as the case may be, Directors.

(6) Office address from where the Agency will act as a Licensed Agency -

(7) Class for which Licence is applied for-

(8) Personnel with the Agency -

- (a) Supervisory staff- names, qualifications and addresses of each-
- (b) Other employees - names, qualifications and addresses of each-

(9) Details of work with regard to fire Prevention and life safety measures, if any, undertaken and executed previously-

- (a) name or nature of work
- (b) approximate cost of work
- (c) whether the work is executed or still in progress and remains to be executed.
(Note:- original or attested copies of Certificate of verification of above details by the officers under whom works are carried out are attached).

(10) Technical qualifications and experience of the proprietor or partners or directors and dealing technical officers or employees of or with the applicant.

(11) Workshop machinery, tools and plant owned by the applicant, (location and site of workshop and full details to be given).

(12) Whether enlisted with any other department or Organization in any other State. If so, in which category.

(a) Has the applicant or his partners or Directors been blacklisted in the past by any Government Department / Organization / other State ?

(b) Has the applicant applied for registration elsewhere in his name or in the names of partner, Director or firm or company? If so, whether the application is rejected? Give particulars.

(13) Whether the applicant has produced up to date Income tax certificate.

(14) Amount of solvency certificate, which the applicant has held or produced.

(15) A fee of Rs. _____ remitted herewith by Demand Draft No. _____
Dated _____ drawn on _____
Bank.

(16) If the application is for renewal of the existing licence, the details in respect of the licence and the period of its validity (copy of the licence appended)-

(17) Whether, the licence to act as a Licensed Agency granted any time previously has been suspended or cancelled; and if so, reasons therefor-

I / We certify that I / We have not been and will not get myself or ourselves registered as contractor in the department under more than one name.

Thanking you,

Yours faithfully,

Applicant

FORM – N

{ (see section 9(3) and rule 14)}

License to act as a Licensed Agency for the purposes
of fire prevention and life safety measures.

License No.

Date:

License is hereby granted or renewed under the provisions of sub-section (3) of section 9 of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Act, 2006 (Mah. III of 2007) to _____, having their registered office at _____, to act as a Licensed Agency for the purposes of the said Act for execution of the fire prevention and life safety measures in relation to -----in class----- local authority or planning authority .

Subject to the provisions of sub-section (4) of section 9 of the said Act and rule 14 of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Rules, 2008, the licence will be valid for a period from _____ to _____.

Director / Chief Fire Officer / Nominated Officer

FORM – O

{ (see section 9(4) and rule 17)}

Notice to show cause as to why licence granted or renewed to act as a Licensed Agency be not suspended or cancelled

To,

WHEREAS a licence to act as a Licensed Agency for the purposes of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Act, 2006 (Mah-III of 2007), being a licence No. _____ dated _____ has been granted or renewed in the name of _____; and the licence so granted or renewed was subject to the provisions of section 9 of the said Act and the conditions of licence, specified in rule 14 of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Rules, 2008;

AND WHEREAS it is noticed that you are guilty of the following acts, namely –

- (1)
- (2)
- (3)

AND WHEREAS these acts amount to _____

NOW, THEREFORE, in exercise of the powers conferred on me by sub-section (4) of section 9 of the said Act (read with sub-section (5) of section 9 of the said Act), I hereby call upon you to show cause in writing so as to reach the undersigned by _____ on _____ as to why the licence so granted or renewed in your favour should not be suspended or cancelled.

Director / Chief Fire Officer / Nominated Officer.

FORM – P

{ (see section14(1) and rule 18(1)}

(Application for Assessment of service fee)

To,

The Commissioner or Officer

Sub: Assessment of fire service fee payable under the provisions of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Act, 2006 (Mah. III of 2007)

Sir,

I / We have applied for permission for construction of building or part of building on the following plot, namely:-

I / We enclose herewith a copy of the plan of a building or part thereof, for construction of which an application for permission is made.

I / We request you to determine whether or not and if so, what fire service fee is leviable in respect of the proposed construction; and assess the amount of such fee payable by me / us.

Yours faithfully,

Place:

Date

Name and address of the applicant.

FORM – Q

{ (see section 14(2) and rule 19)}

Notice of hearing for assessment of fire service fees under the provisions of
Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Act, 2006
(Mah-III of 2007)

To,

Sub: Assessment of fire service fee payable
In respect of construction of building on
Plot No. _____
Address _____

Ref: Your application dated _____ for
Assessment of fire service fee on
construction of building on Plot No. _____

A building or part of a building is constructed or is being constructed on
Plot No. _____ at the aforesaid address, in respect of which you have
applied for permission to construct the same or you have not applied for
permission to construct the same.

Under the provisions of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety
Measures Act, 2006 (Mah-III of 2007), fire service fee is leviable in respect of the
aforesaid construction and the amount of such fee which shall be payable by you
has to be assessed.

I, therefore, hereby give you notice to appear before me for a personal
hearing at _____ on _____. Take further notice
that if you fail to remain present at the appointed time and date as aforesaid, the
undersigned will proceed to assess the fees leviable in respect of the said
construction and the amount thereof which shall be payable by you.

Signature and designation of the
officer of the authority.

FORM – R

{ (see section 14(2) and rule 20(1)}

Notice of amount of fire service fee assessed and
Payable under the provisions of Maharashtra Fire Prevention and Life Safety
Measures Act, 2006 (Mah-III of 2007)

To,

Sub: Amount of fire service fee assessed and payable
in respect of construction of a building or part thereof
on Plot No. _____

Ref: (1) Your application dated _____ for assessment
of fire service fee.

(2) Notice of hearing No. _____ dated _____
issued to you for personal hearing for the purpose of
assessing the amount of fire service fee payable by
you.

After hearing you on _____ or inspite of the notice of
hearing given to you, in the matter of assessing the fire service fee payable by
you, in respect of this construction, you have chosen to remain absent, I have
proceeded to assess such fee in respect of the above construction in
accordance with the provisions of the Maharashtra Fire Prevention and Life
Safety Measures Act, 2006 (Mah-III of 2007) and the Maharashtra Fire
Prevention and Life Safety Measures Rules, 2008, the amount of fee assessed is
Rs. _____.

I hereby invite your attention to sub-section (5) of section 14 of the said
Act under which the amount of fee as shown in this notice of assessment shall be
paid by you within 30 days from the date of receipt thereof by you; and if the
amount has not been so paid or has been partly paid, an interest at the rate of
eighteen per cent. per annum upon any amount outstanding shall be payable
from the date immediately following the date on which the period of thirty days as
aforesaid expires till the date of payment of such amount.

Signature and designation of the
Officer of the authority.

FORM-S

{ (see section 26(1) and rule 23}

O R D E R

Dated:

No. _____ For the purposes of fire fighting operations, or as the case may be, during the ongoing fire fighting operations at the following building or premises, namely:-

I, the undersigned, _____ in exercise of the power under sub-section (1) of section 26 of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Act, 2006 (Mah.III of 2007), read with rule 23 of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Rules, 2008 hereby require you to deliver the possession of the following fire fighting equipment or property to the undersigned forthwith on receipt of this order and the said equipment or property shall be released from requisition and be restored to you as soon as may be, after fire fighting operations are over.

- 1.
- 2.
- 3.

Director / Chief Fire Officer / Fire Officer

Place:

To,

FORM – T

{ (see section 27(1) and rule 24(1)}

Report on damage caused to premises or property by Fire Officer in-charge of, or Fire Personnel for, fire fighting and rescue operations.

Name of the Fire Station:-

- (1) Date and time of call received-
- (2) Fire report No. and date –
- (3) Name and Address of the premises where fire occurred-
- (4) Description of property involved-
- (5) Name and Address of the premises to which damage caused-
- (6) Nature and extent of property to which damage caused-
- (7) Description and details of damage caused to the premises or property in the course of fire fighting and rescue operations-
- (8) Reasons for breaking or pulling down the structures, if any-
- (9) Claim of the amount, if any made by the party-
- (10) Name and Designation of the officer of the authority designated under sub-rule(2) of rule 24-
- (11) Remarks-

Submitted through _____

Signature and designation of the officer In-charge of operations.

FORM – U

{ (see section 32(2) and rule 30(1)}

Appeal to the designated officer under sub-section(1) of
section 32 of the Maharashtra Fire Prevention and
Life Safety Measures Act, 2006 (Mah. III of 2007)

Before _____ designated officer

Appeal No. _____

Shri / Smt. / M/s _____
resident of _____

Appellant

Versus

Director
Chief Fire Officer
Nominated Officer
of _____

Respondent

Appeal under section 32(1)*(a)or(b)or(c) of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Act, 2006 (Mah. III of 2007) and rule 30(1) of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Rules, 2008 against notice or order No. _____ dated _____ from *Direct or Chief Fire Officer or Nominated Officer or Commissioner or Chief Executive Officer or Chief Officer or....

Sir,

The appellant respectfully submits as under:-

- (1) Statement of facts
- (2) Grounds of appeal
- (3) The appeal is within time, that is to say, within 30 days from _____ being the date of receipt of notice or order under appeal.
- (4) A court fee stamp of Rs.10 has been affixed to the appeal memorandum and amount of fee of Rs.500 has been paid vide receipt No. _____ dated _____, which is appended hereto.
- (5) No other appeal or any matter or proceeding relating to the subject matter of this appeal is pending in any court of Law or before any Authority.
- (6) Relief claimed.

Name and signature of
Authorized representative, if any,
and his address.

Name and signature of
Appellant

VERIFICATION

I, _____ the appellant herein do hereby declare that what is stated above is true to the best of my personal knowledge and belief and that I have not suppressed any material facts.

Verified today, the _____ day of _____ 200__.

Place:

Date:

Signature of the authorized Representative, if any.

Name and signature of the Appellant

*(mention here as may be relevant).

महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व
जीवसंरक्षक उपाययोजना
अधिनियम, २००६.

महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व
जीवसंरक्षक उपाययोजना नियम,
२००८.

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग,
शासन निर्णय क्र. अशस २००८/प्र.क्र.१८१/०८/नवि २०,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक :- १३ जानेवारी, २००९

शासन निर्णय : सोबत शासन अधिसुचना समक्रमांक दिनांक १३ जानेवारी, २००९, चा प्रारूप मसुदा राज्यातील सर्व महानगरपालिका, नगर परिषदा, नगरपंचायती, तसेच सर्व नियोजन प्राधिकरणे आणि त्याद्वारे परिणाम होण्याचा संभव असलेल्या सर्व व्यक्तिच्या माहितीसाठी प्रसिद्ध करण्यात येत आहे. या मसुदयाच्या संबंधात कोणतीही हरकत किंवा सुचना असल्यास अधिसुचनेतील विहित दिनांकापूर्वी शासनास प्राप्त होतील त्या शासनाकडून विचारात घेण्यात येतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(म.दि.आडिवरेकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,
राज्यपालांचे सचिव, राज भवन, मलबार हिल, मुंबई
मा.मुख्यमंत्री यांचे सचिव,
मा.उप मुख्यमंत्री यांचे सचिव,
सर्व मंत्री व राज्यमंत्री, यांचे खासगी सचिव
मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय मुंबई ४०० ०३२
सर्व मंत्रालयीन विभागाचे अप्पर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव/सचिव,

(कृ.मा.प.)

* प्रबंधक (मुळ शाखा), उच्च न्यायालय, मुंबई, ४०० ०३२.

- * प्रबंधक (अपिल शाखा), उच्च न्यायालय, मुंबई, ४०० ०२२
- * प्रबंधक, मा.लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई
- * प्रबंधक, राज्य मानवी हक्क आयोग, नवीन प्रशासन भवन, मुंबई ४०० ००१.
- * सचिव, महाराष्ट्र लोक सेवा आयोग, मुंबई ४०० ०२३.
- * प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधान मंडळ सचिवालय, (विधान सभा) मुंबई
- * सचिव, महाराष्ट्र विधान मंडळ सचिवालय, (विधान परिषद) मुंबई
- * सचिव, महाराष्ट्र राज्य निवडणूक आयोग, नवीन प्रशासन भवन, मुंबई.
- * राज्य मुख्य माहिती आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, नवीन प्रशासन भवन, मुंबई.
- महालेखापाल, मुंबई - १ (लेखा व हक्कदारी), महाराष्ट्र, मुंबई
- महालेखापाल, मुंबई - १ (लेखा व परिक्षा), महाराष्ट्र, मुंबई
- महालेखापाल, मुंबई - २ (लेखा व हक्कदारी), महाराष्ट्र, नागपूर
- महालेखापाल, मुंबई - २ (लेखा व परिक्षा), महाराष्ट्र, नागपूर
- आयुक्त व संचालक, नगरपालिका प्रशासन संचालनालय, वरळी, मुंबई ४०० ००८
- आयुक्त, सर्व महानगरपालिका,
- महानगर आयुक्त, मुंबई महानगर क्षेत्र विकास व प्राधिकरण बांद्रा (पुर्व), मुंबई ४०० ०५१
- सिडको, कोकण भवन, नवी मुंबई ४०० ६१४.
- उपाध्यक्ष तथा मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास प्राधिकरण बांद्रा (पुर्व), मुंबई ४०० ०५१
- मुख्य अधिकारी, मुंबई गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास मंडळ, गृहनिर्माण भवन बांद्रा (पुर्व), मुंबई ४०० ०५१
- व्यवस्थापकीय संचालक, शिवशाही पुनर्वसन प्रकल्प गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास मंडळ, गृहनिर्माण भवन बांद्रा (पुर्व), मुंबई ४०० ०५१
- मुख्य अधिकारी, झोपडपट्टी सुधार मंडळ, गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास मंडळ, गृहनिर्माण भवन बांद्रा (पुर्व), मुंबई ४०० ०५१
- मुख्य अधिकारी, मुंबई इमारत दुरुस्ती व पुनरचना, बांद्रा (पुर्व), मुंबई ४०० ०५१
- मुख्य कार्यकारी अधिकारी, झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरण, बांद्रा (पुर्व), मुंबई ४०० ०५१
- मुख्य अधिकारी, कोकण गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास मंडळ, कोकण भवन, नवी मुंबई.
- मुख्य अधिकारी, नाशिक गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास मंडळ, नाशिक.
- मुख्य अधिकारी, नागपूर गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास मंडळ, नागपूर.
- मुख्य अधिकारी, अमरावती गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास मंडळ, अमरावती.
- मुख्य अधिकारी, पुणे गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास मंडळ, पुणे.
- मुख्य अधिकारी, औरंगाबाद गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास मंडळ, औरंगाबाद.
- मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, उद्योग सारथी, मरोळ, अंधेरी (पुर्व), मुंबई. ४०० ०९३.
- संचालक, नगर रचना व मुल्यनिर्धारण संचालनालय, पुणे.
- अग्निशमन सल्लागार, महाराष्ट्र शासन राज्य अग्निशमन प्रशिक्षण केंद्र, सांताकुङ्ग (पुर्व) मुंबई- ४०० ०९८.

संचालक, महाराष्ट्र अग्निशमन सेवा (गट-अ) सांताकुळ (पुर्व), मुंबई- ४०० ०९८.
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मुंबई (दोन प्रती प्रसिध्दीकरीता)
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
निवासी लेखापरीक्षा अधिकारी, मुंबई
सर्व विभागीय आयुक्त तथा, प्रादेशिक संचालक, नगर परिषद प्रशासन,
सर्व जिल्हाधिकारी,
सर्व नगर परिषदांचे/ नगर पंचायतीचे मुख्याधिकारी,
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
सर्व मंत्रालयीन विभाग
नगर विकास विभागातील सर्व कार्यासने
नगर विकास विभाग / का. नवि-२९ (महाराष्ट्र शासनाच्या संकेत स्थळावर प्रसिध्दीकरिता)
निवड नस्ती / नवि-२०.
*(पत्राने)

महाराष्ट्र शासन

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक : १३ जानेवारी, २००९

अधिसुचना

महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीव संरक्षक उपाययोजना अधिनियम, २००६

क्रमांक : अशस २००८/प्र.क्र.१८१/०८/नवि-२० :- महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीव संरक्षक उपाययोजना अधिनियम २००६ (२००७ चा महा. ३) याच्या कलम ४९ ची पोटकलम (१) आणि (२) अन्वये जी अधिसुचना काढण्याचे महाराष्ट्र शासन प्रस्तावित केले आहे, त्या अधिसुचनेचा पुढील मसूदा उक्त अधिनियमाच्या कलम (१) व्दारे आवश्यक असल्याप्रमाणे, त्याव्दारे परिणाम होण्याचा संभव असलेल्या सर्व व्यक्तिंच्या माहितीसाठी प्रसिद्ध करण्यांत येत आहे आणि याव्दारे अशी नोटीस येत आहे की, दिनांक १६ फेब्रुवारी २००९ किंवा त्यानंतर महाराष्ट्र शासन उक्त मसूदा विचारात घेईल.

२. उक्त मसूदयाच्या संबंधात कोणत्याही व्यक्तींकडून ज्या कोणत्याही हरकती किंवा सूचना सचिव (२) नगर विकास विभाग, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२ यांचेकडे उपरोक्त दिनांकापुर्वी प्राप्त होतील त्या शासनाकडून विचारात घेण्यांत येतील.

प्रारूप नियम

१. संक्षिप्त नाव व प्रारंभ :-

(१) या नियमांना, महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना नियम, २००८ असे म्हणावे.

(२) ते संपूर्ण महाराष्ट्र राज्यास लागू असतील.

(३) ते, -

(क) राज्य शासन, राजपत्रातील अधिसूचनेव्दारे नियत करील अशा दिनांकास स्थानिक प्राधिकरणे आणि नियोजन प्राधिकरणे यांच्या क्षेत्रांमध्ये अंमलात येतील ;

(ख) राज्य शासन, त्याच किंवा तत्सम अधिसूचनेव्दारे नियत करील अशा दिनांकास इतर क्षेत्रांमध्ये किंवा क्षेत्रांच्या भागांमध्ये अंमलात येतील ; आणि त्यांच्या विभिन्न तरतूदीकरीता आणि निरनिराळ्या क्षेत्रांकरीता किंवा क्षेत्रांच्या भागांकरीता वेगवेगळे दिनांक नियत करता येतील ; आणि

(ग) या नियमातील एखादया तरतूदीच्या किंवा एखादया क्षेत्राच्या बाबतीत, या नियमांच्या प्रारंभासंबंधातील या नियमातील कोणत्याही संदर्भाचा अन्वयार्थ, त्या क्षेत्रात या नियमांच्या किंवा त्यांतील कोणत्याही तरतूदीच्या अंमलबजावणीसंबंधातील संदर्भप्रमाणेच लावण्यात येतील.

२. व्याख्या :-

या नियमात, संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अपेक्षित नसेल तर, -

(क) “अधिनियम” याचा अर्थ, महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना

अधिनियम, २००६ असा आहे ;

(ख) “नमुना” याचा अर्थ, या नियमांना जोडलेला नमुना, असा आहे ;

(ग) “नियमित अग्निशमन सेवा” याचा अर्थ, राज्य शासन, स्थानिक प्राधिकरण किंवा नियोजन प्राधिकरणे यांच्याकडे, अग्निशमन प्रशासन, आग प्रतिबंध किंवा संरक्षण यांसाठी दिलेली सेवा, असा आहे ;

(घ) “कलम” याचा अर्थ, अधिनियमाचे कलम, असा आहे ;

(ड) या नियमांत वापरलेले परंतू व्याख्या न केलेले शब्द व शब्द प्रयोग यांना, अधिनियमात जे अर्थ नेमून दिलेले असतील तेच अर्थ असतील.

३. नामनिर्देशित अधिका-याची नियुक्ती आणि अर्हता :-

(१) अधिनियमाच्या कलम २ च्या खंड (९) अन्वये नियुक्ती करावयाचे नामनिर्देशित अधिकारी हे, प्रत्येक संबंधित महानगरपालिका, नगरपरिषद, नगरपंचायत, औद्योगिक नगरी किंवा नियोजन प्राधिकरण यांमधील, कलम २१ च्या पोटकलम (३) च्या खंड (क) आणि (ख) यांमध्ये नमुद केलेल्या अग्निशमन अधिका-यांमधून नियुक्त करण्यात येतील ; आणि जेथे अद्याप अशा अग्निशमन अधिका-यांचा संवर्ग निर्माण केलेला नसेल तेथे, संचालक, महाराष्ट्र अग्निशमन सेवा यांच्याकडून अशा नामनिर्देशित अधिकारी, महानगरपालिका, नगरपरिषदा, नगरपंचायत, औद्योगिक नगरी किंवा नियोजन प्राधिकरणे यांमधील, पुढील अर्हता धारण करणा-या संवर्ग अग्निशमन अधिका-यांमधून किंवा अग्निशमन कर्मचा-यांमधून नियुक्त करण्यात येतील. :-

(क) “अ” आणि “ब” वर्ग महानगरपालिकांसाठी, -

(एक) ज्याने राष्ट्रीय अग्निशमन सेवा महाविद्यालय, नागपूर, गृह मंत्रालय, भारत सरकार किंवा राज्य अग्निशमन अकादमी, महाराष्ट्र शासन यांच्याकडील अग्निशमन अभियांत्रिकीमधील उच्च पदविका आणि आग प्रतिबंधक व संरक्षण कार्याची तपासणी आणि चाचणी यांबाबतच्या नियमित अग्निशमन सेवेतील किमान दोन वर्षांचा अनुभव धारण केला असेल ; किंवा

(दोन) ज्याने भारतीय अग्निशमन अभियांत्रिकी संस्था (इंनियटयुट ऑफ फायर इंजिनियर्स, इंडिया) यांची एएमआय (फायर) किंवा इंनियटयुशन ऑफ फायर इंजिनियर्स, युनायटेड किंगडम यांच्याकडील एमआय (फायर) किंवा एफआय (फायर) परीक्षा उत्तीर्ण केली असेल, आणि आग प्रतिबंध व संरक्षण कार्याबाबतच्या नियमित अग्निशमन सेवेतील किमान दोन वर्षांचा अनुभव धारण केला असेल, असा अग्निशमन अधिकारी हा, नामनिर्देशित अधिकारी असेल.

(ख) “क” आणि “ड” वर्ग महानगरपालिकांसाठी, -

(एक) ज्याने उपरोक्त राष्ट्रीय अग्निशमन सेवा महाविद्यालय, नागपूर, किंवा राज्य अग्निशमन अकादमी, महाराष्ट्र शासन यांच्याकडील

अग्निशमन अभियांत्रिकीमधील पदविका, आणि नियमित अग्निशमन सेवेतील आग प्रतिबंधक व संरक्षण कार्याचा किमान दोन वर्षांचा अनुभव धारण केला असेल ; किंवा

(दोन) ज्याने इंनियटयुट ऑफ फायर इंजिनियर्स, इंडिया यांची किंवा इंनियटयुशन ऑफ फायर इंजिनियर्स, युनायटेड किंगडम यांची गॅज्युएटशिप एक्सामिनेशन (फायर) ची परीक्षा उत्तीर्ण केली असेल, आणि आग प्रतिबंध व संरक्षण कार्याबाबतच्या नियमित अग्निशमन सेवेतील किमान दोन वर्षांचा अनुभव धारण केला असेल,

असा अग्निशमन अधिकारी हा, नामनिर्देशित अधिकारी असेल,

(ग) नगरपरिषदा, नगरपंचायती किंवा औद्योगिक नगरी यांसाठी, ज्याने उपरोक्त ज्याने उपरोक्त राष्ट्रीय अग्निशमन सेवा महाविद्यालय, नागपूर, किंवा राज्य अग्निशमन अकादमी, महाराष्ट्र शासन यांच्याकडील अग्निशमन अभियांत्रिकीमधील पदविका, आणि नियमित अग्निशमन सेवेतील आग प्रतिबंधक व संरक्षण कार्याचा किमान दोन वर्षांचा अनुभव धारण केला असेल असा, अग्निशमन अधिकारी हा, नामनिर्देशित अधिकारी असेल ;

(घ) विशेष नियोजन प्राधिकरणे आणि विशेष आर्थिक क्षेत्रे (एस.ई.झेड.) यांकरीता,

(एक) ज्याने राष्ट्रीय अग्निशमन सेवा महाविद्यालय, नागपूर, गृह मंत्रालय, भारत सरकार किंवा राज्य अग्निशमन अकादमी, महाराष्ट्र शासन यांच्याकडील अग्निशमन अभियांत्रिकीमधील उच्च पदविका आणि आग प्रतिबंधक व संरक्षण कार्याची तपासणी आणि चाचणी यांबाबतच्या नियमित अग्निशमन सेवेतील किमान दोन वर्षांचा अनुभव धारण केला असेल ; किंवा

(दोन) ज्याने इंनियटयुट ऑफ फायर इंजिनियर्स, इंडिया यांची एएमआय (फायर) किंवा इंनियटयुशन ऑफ फायर इंजिनियर्स, युनायटेड किंगडम यांच्याकडील एमआय (फायर) किंवा एफआय (फायर) परीक्षा उत्तीर्ण केली असेल, आणि आग प्रतिबंध व संरक्षण कार्याबाबतच्या नियमित अग्निशमन सेवेतील किमान दोन वर्षांचा अनुभव धारण केला असेल, असा अग्निशमन अधिकारी हा, नामनिर्देशित अधिकारी असेल.

(२) पोटनियम (१) च्या व्याप्तीत न मोडणा-या कोणत्याही क्षेत्रात किंवा क्षेत्रांमध्ये नामनिर्देशित अधिका-याची नियुक्ती, संबंधीत इमारतीमधील किंवा प्रकल्पामधील संभाव्य आगीचा धोका विचारात घेता, पोटनियम (१) च्या खंड (क) किंवा (ख) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेली अर्हता धारण केली असेल अशा संचालकाच्या कार्यालयातील किंवा शेजारच्या कोणत्याही स्थानिक प्राधिकरणातील किंवा नियोजन प्राधिकरणातील अग्निशमन अधिका-यांमधून संचालकाकडून करण्यात येईल.

(३) पोटनियम (१) च्या खंड (क), (ख), (ग) किंवा (घ) यांमध्ये काहीही अंतर्भूत केलेले असले तरी, पोटनियम (१) च्या उक्त खंडाच्या व्याप्तीत येणा-या क्षेत्रात किंवा त्याक्षेत्राबाहेर कोणताही विशेष, विशाल किंवा बृहत् प्रकल्प येत असेल त्याबाबतीत इमारतींची पाहणी आणि तपासणी शेजारच्या महानगरपालिकेतील मुख्य अग्निशमन अधिका-याकडून किंवा अहंता प्राप्त नामनिर्देशित अधिकारी असल्यास त्याच्याकडून किंवा संचालक त्याबाबत कोणत्याही सर्व साधारण किंवा विशेष आदेशाद्वारे विनिर्दिष्ट करील अशा कोणत्याही अधिका-याकडून करण्यात येईल.

(४) पोटनियम (१), (२) आणि (३) यांमध्ये काहीही अंतर्भूत केलेले असेल तरी, अग्निशमन अधिका-याने, त्याची नामनिर्देशित अधिकारी म्हणून नियुक्ती होण्यापूर्वी, राज्य अग्निशमन अकादमी, महाराष्ट्र शासन यांच्या कडील आग प्रतिबंध पाठ्यक्रम प्रमाणपत्र धारण करणे आवश्यक असेल.

४. लायसन्सप्राप्त अभिकरणाकडून देण्यात यावयाची प्रमाणपत्रे :-

(१) अधिनियमाच्या तरतूदीद्वारे किंवा त्याअन्वये आवश्यक असल्याप्रमाणे इमारतीतील किंवा त्याच्या भागातील आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजनांच्या अनुपालनासंबंधी लायसन्सप्राप्त अभिकरणाकडून देण्यात यावयाचे प्रमाणपत्र हे, “नमुना - अ” मध्ये असेल.

(२) अधिनियमाच्या कलम ३ च्या पोटकलम (१) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्याप्रमाणे उत्तम व कार्यक्षम स्थितीत असलेल्या इमारती किंवा तिच्या जागेतील आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजनांच्या परीक्षणासंबंधी वर्षातून दोनदा, जानेवारी व जुलै महीन्यात लायसन्सप्राप्त अभिकरणाकडून दयावयाचे प्रमाणपत्र हे “नमुना - ब” मध्ये असेल.

५. आग लागण्यास कारणीभूत ठरण्याचा संभव असलेल्या वस्तू किंवा माल हलविण्याचा निर्देश देणारी नोटीस :-

(१) एखादया सुरक्षित ठिकाणाला आग लागण्यास कारणीभूत ठरण्याचा संभव असलेल्या वस्तू किंवा माल हलविण्याचा निर्देश देणारी, कलम ४ च्या

पोटकलम (२) अन्वये इमारतीच्या किंवा जागेच्या मालकाला किंवा भोगवटादाराला दयावयाची नोटीस “नमुना - क” मध्ये असेल.

(२) मालकाने किंवा भोगवटादाराने पोटनियम (१) खाली दिलेल्या नोटिसीचे अनुपालन करण्यात कसूर केल्यावर, त्या वस्तू किंवा माल जप्त का करण्यात येऊ नये, अडकवून का ठेवण्यात येऊ नये किंवा हलविण्यात का येऊ नये याबाबत त्याला आपले म्हणणे मांडण्यासाठी कलम ४ च्या पोटनियम (२) अन्वये आणखी एक नोटीस देण्यात येईल. अशी नोटीस “नमुना - ड” मध्ये असेल.

६. जप्ती, इत्यादीचे ज्ञापन आणि पंचनामा :-

आग लागण्याचा धोका असलेल्या कोणत्याही वस्तू किंवा माल, कलम ४ च्या पोटकलम (२) अन्वये जप्त करणे, अडकवून ठेवणे किंवा हलविणे आवश्यक असेल त्याबाबतीत, तयार करावयाचे जप्ती, इत्यादीचे ज्ञापन “नमुना - ई” मध्ये असेल, आणि त्याबाबतीत करावयाचा पंचनामा “नमुना - फ” मध्ये असेल

७. प्रवेश व तपासणी याकरिता दयावयाची नोटीस :-

(१) कोणत्याही जागेतील किंवा इमारतीतील किंवा त्याच्या भागातील आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजनेच्या पर्याप्ततेची किंवा त्यांच्या उल्लंघनाची खात्री करून घेण्यासाठी कलम ५ च्या पोटकलम (१) अन्वये दयावयाची प्रवेश आणि तपासणी याबद्दलची आवश्यक ती नोटीस, “नमुना - ग” मध्ये असेल

(२) जी, प्रथेनुसार लोकांसमोर येत नाही अशा स्त्रीला कलम ५ च्या पोटकलम (४) अन्वये दयावयाची आवश्यक ती नोटीस “नमुना - ह” मध्ये असेल

८. नामनिर्देशित अधिका-याच्या तपासणीचा अहवाल :-

कलम ५ अन्वये नामनिर्देशित अधिका-याने तपासणी केली असेल त्याबाबतीत तो, अशा तपासणीचा अहवाल “नमुना - आय” मध्ये दर्दैल.

९. विवक्षित उपाययोजना हाती घेण्यासाठी इमारतीच्या किंवा त्याच्या भागाच्या मालकाला किंवा भोगवटादाराला दयावयाची नोटीस :-

(१) जागेची किंवा इमारतीची किंवा त्याच्या भागाची तपासणी पूर्ण झाल्यावर, आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजनांच्या संबंधातील कोणतेही विचलन, किंवा आवश्यकतांचे उल्लंघन, अथवा इमारतीच्या उंचीच्या संदर्भात किंवा अशा जागेमध्ये किंवा इमारतीमध्ये किंवा तिच्या भागामध्ये केल्या जाणा-या कामांच्या

स्वरूपासंदर्भात, त्याठिकाणी पुरविण्यात आलेल्या किंवा पुरवावयाच्या अशा संरक्षक उपाययोजनांची अपर्याप्तता किंवा कोणत्याही उपाययोजनांचे अनुपालन न झाल्याचे निर्दर्शनास येईल त्याबाबतीत, अशा जागेच्या किंवा इमारतीच्या किंवा तिच्या भागाच्या मालकास किंवा भोगवटादारास, अधिनियमाच्या कलम ६ अन्वये ७ दिवसांच्या आत आवश्यक त्या उपाययोजना हाती घेण्याबाबत त्यांना निर्देश देणारी नोटिस “नमुना - जे” मध्ये देण्यात देईल.

(२) पोटनियम (१) अन्वये मालकाला किंवा भोगवटादाराला देण्यात येणा-या नोटिसीमध्ये विनिर्दिष्ट करावयाची मुदत, हाती घ्यावयाच्या उपाययोजनांचे स्वरूप लक्षात घेऊन विनिर्दिष्ट करण्यात येईल परंतू, अशी मुदत १२० दिवसांपेक्षा अधिक असणार नाही.

१०. जागा किंवा इमारत किंवा तिचा भाग सीलबंद करण्यासाठी अनुसरावयाची कार्यपद्धती :-

संचालक किंवा मुख्य अग्निशमन अधिकारी, कलम-८ च्या पोटकलम (३) अन्वये सीलबंद करण्याची आवश्यकता असलेली कोणतीही जागा किंवा इमारत किंवा तिचा कोणताही भाग या संबंधात पुढील कार्यपद्धती अनुसरेल :-

(क) तो, सीलबंद करावयाची जागा किंवा इमारत किंवा तिचा भाग ज्यांच्या ताब्यात किंवा भोगवट्यात असेल अशा व्यक्तिना ताबडतोब तेथून निघून जाण्याचा आदेश देईल,

(ख) उक्त आदेशाचे पालन न केल्यास, तो त्या क्षेत्रात अधिकारिता असलेल्या कोणत्याही पोलिस अधिका-याला, अशा व्यक्तिना ज्या जागेतून किंवा इमारतीतून किंवा तिच्या भागातून हलविण्याचे निदेश देईल,

(ग) ज्यांच्या ताब्यात किंवा भोगवट्यात अशी जागा किंवा इमारत किंवा तिचा भाग असेल अशा व्यक्तिना तेथून हलविल्यानंतर, तो त्यास योग्य वाटेल अशा रितीने, त्या पोलिस अधिका-याकडून अशी जागा किंवा इमारत किंवा त्याचा भाग सिलबंद करण्याची व्यवस्था करील.

(घ) पूर्वोक्तप्रमाणे सीलबंद करण्यासाठी वापरण्यात येणारी मोहर ही, संचालकाच्या किंवा, यथास्थिती, मुख्य अग्निशमन अधिका-याच्या अभिरक्षेत राहील.

(ड) (एक) नामनिर्देशित अधिका-याचा अहवाल मिळाल्यावर सीलबंद करण्याची आवश्यकता असलेल्या जागेला किंवा इमारतीला किंवा तिच्या भागाला कुलुप लावले असल्याचे किंवा त्यात प्रवेश करणे दुर्लभ असल्याचे आढळून येईल. तेव्हा त्यास, पोलिस अधिका-याकडून ते कुलुप तोडता येईल व त्यात प्रवेश करता येईल, आणि अधिनियमाखाली किंवा नियमांखाली करावयाच्या आवश्यक त्या सर्व उपाययोजना केल्यानंतर, त्या जागेला किंवा इमारतीला किंवा तिच्या भागाला पुन्हा कुलुप लावता येईल. आणि पूर्वोक्तप्रमाणे सीलबंद करण्याची व्यवस्था करता येईल;

(दोन) पोटखंड (एक) अन्वये एखादया जागेस किंवा इमारतीस किंवा तिच्या भागास सीलबंद केलेले असेल त्या बाबतीत, अशा जागेत किंवा इमारतीत किंवा तिच्या भागात आढळून आलेल्या वस्तूंची सूची, दोन स्वतंत्र साक्षीदारांच्या उपस्थितीत तयार करण्यात येईल आणि तिची एक प्रत, त्या जागेत उपस्थित असल्यास, मालकाला किंवा भोगवटादाराला देण्यात येईल. अशा सुचीसाठी आणि त्याबाबत तयार करावयाच्या पंचनाम्यासाठी अनुक्रमे “नमुना - ई आणि फ” योग्य त्या फेरफारांसह वापरण्यात येईल.

(च) कोणत्याही जागेस किंवा इमारतीत किंवा तिच्या भागास अशी लावलेली मोहर तोडल्याचे किंवा त्यामध्ये फिरवाफिरव केल्याचे आढळून येईल तेहा, संचालक किंवा मुख्य अग्निशमन अधिकारी किंवा यथास्थिती त्यांनी नामनिर्देशित केलेला अधिकारी संबंधित पोलिस ठाण्याला लेखी कळविल.

११. निकटवर्ती धोका असलेल्या एखादया जागेच्या किंवा इमारतीच्या किंवा त्याच्या भागाच्या विद्युत किंवा पाणी पुरवठयास जबाबदार असलेल्या प्राधिका-यांना असा पुरवठा खंडित करण्याचे, किंवा अशा जागेतील किंवा इमारतीतील किंवा तिच्या भागातील व्यक्तिना हलविण्यासाठी पोलिस अधिका-याला आदेश देणे :-

(१) कोणत्याही व्यक्तिस किंवा मालमत्तेस धोकादायक असलेल्या जागेला किंवा इमारतीला किंवा तिच्या भागाला होणा-या विद्युत किंवा, यथास्थिती, पाणी पुरवठयासाठी जबाबदार असलेल्या प्राधिका-यास असा विद्युत किंवा, यथास्थिती, पाणी पुरवठा खंडित करण्याबाबत निर्देश देणारा, कलम ८ चा पोटकलम (२) च्या खंड (क) खालील आदेश हा, “नमुना - के” मध्ये असेल

(२) कोणत्याही व्यक्तिस किंवा मालमत्तेस धोकादायक असलेल्या कोणत्याही जागेतील किंवा इमारतीतील किंवा तिच्या भागातील व्यक्तीना हलविण्यासाठी त्या क्षेत्रात अधिकारिता असलेल्या कोणत्याही पोलिस अधिका-यास निर्देश देणारा, कलम ८ चा पोटकलम (२) च्या खंड (ख) खालील आदेश हा, “नमुना - ल ” मध्ये असेल.

१२. लायसन्सप्राप्त अभिकरण म्हणून कार्य करण्यासाठी पात्रता :-

कोणतीही व्यक्ती, -

(१) (क) (एक) या नियमाच्या पोटनियम (१) च्या खंड (ख) मध्ये नमुद केलेली

कोणतीही किमान अर्हता धारण करीत असेल तर ; किंवा (दोन) यांत्रिकी, विद्युत, इलेक्ट्रॉनिक किंवा स्थापत्य अभियांत्रिकी किंवा संगणक उपयोजन यामधील पदवी किंवा पदविका धारण करीत असेल तर ; आणि

(तीन) वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या राष्ट्रीय इमारत संहिता, २००५ किंवा राष्ट्रीय अग्निशमन संरक्षण संघ, २००८ यांनी प्रकाशित केलेल्या संहिता यामध्ये निर्धारीत केल्याप्रमाणे आग प्रतिबंधक व अग्निशमन संरक्षण करणा-या यंत्रणेमधील अनुभव धारण करीत असेल तर; किंवा

(ख) ती, इमारतीच्या किंवा प्रकल्पाच्या अग्निशमन संरक्षण व जीवसंरक्षण उपाययोजनासंबंधिचे काम पाडण्याच्या व त्या कामाचे पर्यवेक्षण करण्याच्या प्रयोजनार्थ नोकरीत, जेथे आगीपासून संरक्षण, आग प्रतिबंधक व संरक्षक उपाययोजनांच्या संबंधातील अग्निशमन अभियांत्रिकीमधील पदवी किंवा पदविका किंवा इतर कोणतीही अर्हता आवश्यक असेल तेथे खंड (क) मध्ये नमुद केलेली कोणतीही अर्हता धारण करणारा अधिकारी किंवा पर्यवेक्षक अधिकारी असेल तर ;

(२) शासनाच्या पूर्व मान्यतेने संचालकाने विनिर्दिष्ट केलेली असेल अशा रकमेचे पतदारी प्रमाणपत्र धारण करीत असेल तर

(३) अर्ज करण्याच्या वर्षाच्या लगतपूर्वीच्या तीन वर्षांच्या कालावधीत, आग प्रतिबंध व अग्निशमन यंत्रणा काम केले असेल तर किंवा राज्य अग्निशमन प्रबोधिनी, महाराष्ट्र शासन यांनी दिलेले अग्निशमन विशेषज्ञता प्रमाणपत्र धारण करीत असेल तर,

(४) आग प्रतिबंधक व अग्निशमन यंत्रणेशीसंबंधित असलेली पूरेशी यंत्रसामग्री, हत्यारे, इतर आवश्यक ती उपकरणे, असतील तर आणि

(५) तिला कोणत्याही शासकीय विभागाने किंवा संघटनेने किंवा इतर कोणत्याही राज्याने काळया यादीत टाकलेले नसेल तर ती, लायसन्सप्राप्त अभिकरण म्हणून कार्य करण्याबाबतचे लायसन्स देण्यासाठी अर्ज करण्यास पात्र असेल; आणि तसेच, लायसन्सप्राप्त अभिकरण म्हणून कार्य करण्यासाठी तिला लायसन्स देण्यात येईल.

१३. लायसन्सप्राप्त अभिकरणासाठी करावयाचा अर्ज, तो करण्याची रीत आणि त्यासंबंधातील फी :-

(१) अधिनियमाच्या कलम ९ च्या प्रयोजनार्थ, लायसन्सप्राप्त अभिकरण म्हणून कार्य करण्यासाठीच्या लायसन्सकरीता करण्यात येणारा प्रत्येक अर्ज हा “नमुना - म” मध्ये असेल.

(२) असा अर्ज, व्यक्तीश: सादर करण्यात येईल किंवा नोंदणीकृत डाकेने किंवा कुरीयर एजन्सीद्वारा किंवा ऑनलाईन पाठविण्यात येईल.

(३) अशा प्रत्येक अर्जासोबत पुढील बाबी जोडलेल्या असतील, -

(क) खाली नमुद केलेली फी :-

स्थानिक प्राधिकरणे किंवा नियोजन प्राधिकरणे यांचा वर्ग	किमान पतदारी प्रमाणपत्रा-साठी मर्यादा (रु.लक्षात)	खर्चाच्या अदांजपत्रका-नुसार काम करावयासाठी विहित मर्यादा (रु.लक्षात)	मागील ३ वर्षात केलेल्या किमान कामाचा वार्षिक खर्च (रु.लाखात)			नोंदणी शुल्क (रुपये)
			अग्निशमन यंत्रणा बसवल्याचा तपशिल जसे हायड्रंट, स्पिल्कर्स, पंपिंग इत्यादी	आग निरोध आणि विभक्ती-करण व्यवस्था	स्थायी संरक्षण जसे केबल संरक्षक, अग्निशमन दरवाजे इ.	
१	२	३	४	५	६	७
अ	१५०.००	अमर्यादीत	५००.००	२००.००	२००.००	२५०००
ब	१०.००	१०००.००	३००.००	१००.००	१००.००	१५०००
क	०५.००	६००.००	२००.००	५०.००	५०.००	५०००
ड	०२.५०	३००.००	१००.००	२५.००	२५.००	२५००

(ख) संचालकाने विनिर्दिष्ट केलेली असतील अशी पुढील कागदपत्रे :-

- (१) नियम १२ च्या पोटनियम (२) अन्वये विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे योग्य त्या रक्कमेची पतदारी प्रमाणपत्र.
- (२) भागीदारी विलेखाची साक्षांकित प्रत आणि मुख्यत्यारनामा किंवा संस्थापन किंवा समयलेख किंवा एखादी व्यक्ती, व्यवसाय संस्थेची एकमेव मालक असेल त्याबाबतीत मुद्रांक कागदावरील शपथपत्र ;
- (३) कामे समाधानपूर्वक पूर्ण केल्याबाबतची संबंधित विभागाकडील मागील तीन वर्षांची प्रमाणपत्रे
- (४) (त्या वर्गासाठीच्या विहीत रक्कमेपर्यंतच्या) चालू वर्षात हातात असलेल्या कामांच्या मागण्या.
- (५) खासगी कामांच्या बाबतीत विहित नमुन्यातील सनदी लेखापाल किंवा नोंदणीकृत आयकर व्यवसायी यांच्याकडून मिळालेले प्रमाणपत्र
- (६) एखादया विशिष्ट वर्गासाठीच्या नोंदणीकरिता प्रथमच अर्ज केला असेल तर अर्ज केलेल्या त्या विशिष्ट वर्गाखालील वर्गात येणा-या, त्या वर्गातील जास्तीत जास्त रक्कमे पर्यंतची किमान एकत्री काम केलेले असावे.

- (७) नियम १२, पोटनियम (१), खंड (ख) मध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात आलेली कोणतीही अर्हता धारण करत असलेल्या किमान एका अधिका-याच्या नियुक्ती संबंधिचे प्रमाणपत्र ;
- (८) भागीदार किंवा संचालक किंवा मालक आणि बाब (८) मध्ये निर्देशिलेला अधिकारी किंवा निर्देशिलेले अधिकारी यांचे देखील पासपोर्ट आकाराचे साक्षांकित छायाचित्र ;
- (९) मुल्यवर्धित कर (वॅट) नोंदणी प्रमाण पत्राची साक्षांकित प्रत ;
- (१०) शासन किंवा निमशासकीय संस्था यांच्याकडे त्याच्या किंवा तिच्या भागीदारी संस्थेची यापूर्वी काळया यादीत नोंदणी करण्यात आलेली नाही हे नमुद करणारे समुचित मुद्रांक कागदावरील प्रतिज्ञापत्र.
- (११) त्यांच्या अर्हतेसह तांत्रिक कर्मचा-यांची यादी.

१४. लायसन्सप्राप्त अभिकरण म्हणून काम करण्यासाठीचे लायसन्स :-

लायसन्सप्राप्त अभिकरण म्हणून काम करण्यासाठी “नमुना न” मध्ये लायसन्स देण्यात येईल आणि ते पुढील शर्तीच्या अधीन असेल :-

- (१) लायसन्स, -
 - (क) अहस्तांतरणीय असेल
 - (ख) अगोदरच लायसन्स निलंबित किंवा रद्द करण्यात आले नसेल तर लायसन्स देण्यात आल्या पासून एका वर्षापर्यंत वैद्य असेल.
 - (ग) लायसन्स समाप्त होण्यापूर्वी, तशी इच्छा असल्यास, नविकरण योग्य असेल ;
- (२) (क) भागीदार, संचालक किंवा सदस्य
 - (ख) लायसन्सप्राप्त अभिकरणाच्या कार्यालयाचा पत्ता यांबाबतीत कोणतेही बदल करावयाचे असल्यास, लायसन्स देणा-या प्राधिकरणाला तात्काळ कळविण्यात येईल.
- (३) लायसन्सप्राप्त अभिकरण नेहमी ते करीत असलेले किंवा त्याने केलेले काम, संचालक, मुख्य अग्निशमन अधिकारी किंवा संचालक किंवा मुख्य अग्निशमन अधिकारी यांनी प्राधिकृत केलेला कोणताही अग्निशमन अधिकारी यांना तपासणीसाठी खुले ठेवील.

१५. लायसन्सचे नवीकरण :-

कलम ९ आणि नियम १४ खाली देण्यात आलेल्या एखादया लायसन्सच्या नवी करणासाठीचा अर्ज, “नमुना म” मध्ये देखील करता येईल आणि त्यासोबत नियम १३,

पोटनियम (३), खंड (क) खाली विनिर्दिष्ट केलेली फी आणि नियम १३, पोटनियम (३), खंड (ख) खाली नमुद केलेली कागदपत्रेदेखील जोडण्यात येतील.

१६. लायसन्स प्राप्त अभिकरणाने धारण केलेल्या लायसन्समध्ये भर घालणे :-

(१) कलम ९ आणि नियम १४ खाली देण्यात आलेले किंवा नवीकरण करण्यात आलेले कोणत्याही वर्गासाठी किंवा वर्णनाचे देण्यात आलेले लायसन्सप्राप्त अभिकरण म्हणून काम करण्यासाठीचे लायसन्स धारण करणा-या व्यक्तीला व जी अन्य कोणत्याही वर्गासाठी किंवा वर्णनाचे लायसन्सप्राप्त अभिकरण म्हणून काम करण्यास पात्र आहे अशा व्यक्तीला देखील अशा अन्य वर्गाची किंवा वर्णनाची भर घालण्यासाठी “नमुना म” मध्ये अर्ज करता येईल.

(२) जर उक्त अर्ज हा कलम ९ आणि नियम १४ अनुसार अर्जदाराला त्याच्या लायसन्समध्ये जो वर्ग किंवा जे वर्णन जादा दाखल करून घ्यावयाची इच्छा आहे असे लायसन्स देण्याकरिता असेल तर नियम १३ च्या तरतुदी हया पोटनियम (१) खालील करण्यात आलेल्या अर्जाला लागू होतील.

१७. लायसन्स निलंबित किंवा रद्द करण्यात का येऊ नये यासाठीची कारणे दाखवा नोटीस :-

जिला लायसन्स देण्यात आले असेल अशा कोणत्याही व्यक्तीने या अधिनियमाच्या किंवा नियमाच्या कोणत्याही तरतुदीचे उल्लंघन केले आहे किंवा लायसन्सच्या शर्तीचे अनुपालन करण्यात कसूर केली आहे किंवा अक्षमता, गैरवर्तवणूक किंवा अन्य कोणत्याही गंभीर कारणावरून ती अपात्र ठरली असेल तर, लायसन्स प्राप्त अभिकरण म्हणून काम करण्यासाठी तिला देण्यात आलेले लायसन्स निलंबित किंवा रद्द का करण्यात येऊ नये यासाठी अशा व्यक्तीला “नमुना ओ” मध्ये कारणे दाखवा नोटीस देता येईल.

१८. अग्निशमन सेवा फी च्या निर्धारणासाठी अर्ज करणे :-

(१) जिचा इमारतीचे बांधकाम करण्याचा उद्देश आहे किंवा जिने अशा इमारतीच्या बांधकामास पोटकलम (१) मध्ये करण्यात आलेल्या तरतुदी प्रमाणे सुरुवात केली आहे अशा व्यक्तीकडून देय असलेल्या अग्निशमन सेवा फी च्या रक्कमेच्या निर्धारणाकरीता कलम १४ च्या पोटकलम (१) खालील करावयाचा अर्ज अशी व्यक्ती “नमुना प” मध्ये प्राधिकरणाकडे अर्ज देऊन करील.

(२) एखादया इमारतीचे बांधकाम करण्यासाठीची परवानगी घेण्यासाठी व कोणत्याही परिस्थितीत प्राधिकरणाकडून अशी परवानगी देण्यात येण्यापूर्वी अर्ज करताना

असा अर्ज करण्यात येईल, आणि प्राधिकरणाच्या परवानगीसाठी असा अर्ज न करता जी व्यक्ती इमारतीच्या बांधकामास सुरुवात करील ती, अधिनियम अंमलात येण्याच्या दिनांकापासून ३० दिवसाच्या आत अशा इमारतीच्याबाबतीत देय असलेल्या फी च्या रक्कमेचे निर्धारण करण्याविषयीचा अर्ज करील.

(३) असा अर्ज व्यक्तिशः किंवा नोंदणी डाकने किंवा कुरियर एजन्सी मार्फत किंवा ऑनलाईन सादर करता येईल.

१९. सुनावणीची नोटीस :-

प्राधिकरण ज्या व्यक्तीने कलम १४, पोटकलम (१) खाली अर्ज केला असेल किंवा ज्या व्यक्तीने परवानगी न घेता इमारतीचे बांधकाम केले असेल तिला इमारतीचे बांधकाम करण्याचा जिचा उद्देश आहे किंवा जिने परवानगी न घेता, इमारतीचे बांधकाम केले आहे, अशा प्रकरणी वसुली योग्य अग्निशमन सेवा फी च्या निर्धारणाच्या बाबतीत “नमुना क्यु” मध्ये नोटीस देईल, आणि कलम १४, पोटकलम (२) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या बाबी आणि पुढील मार्गदर्शक तत्वे देशील विचारात घेऊन अशा व्यक्तीकडून वसुली योग्य असलेली व तिच्या कडून देय असलेली फी निर्धारीत करील.

मार्गदर्शक तत्वे :-

१. (१) निवासी इमारती :

- (क) निवासीगृहे किंवा भाडयाने देता येतील अशी घरे
- (ख) एक किंवा दोन कुटुंबांसाठी खाजगी राहती घरे, शयनगृहे, वेशिका घरे
- (ग) हॉटेल
- (घ) तारांकित हॉटेल
- (२) शैक्षणिक इमारती
- (३) संस्था इमारती
- (क) रुग्णालये, आरोग्यधाम व सुश्रुषागृहे
- (ख) अभिरक्षार्थ, शिक्षार्थ व प्लॅटल (कारखाने)
- (४) विधिसभागृहाच्या इमारती (सभागृहाच्या इमारती)
- (५) व्यावसायिक इमारती
- (६) वाणिज्यिक इमारती
- (क) एफ - १ व एफ - २ इमारती
- (ख) भूयारी व्यापारी संकुले

यांच्याबाबतीत,

(एक) जर एखादया इमारतीमध्ये तिच्या लगतच्या आणि बांधकामाचा भाग असलेल्या निरनिराळ्या पाखांचा (विंग) किंवा विस्तारगृहाचा समावेश

असेल तर मुख्य इमारतीचे पाख (विंग) व विस्तारगृहे यांचे एकूण क्षेत्र मिळून एक इमारत असल्याचे परिगणित करण्यात येईल.

(दोन) विद्यमान इमारतीमध्ये कोणतीही भर घालण्यात आली असेल तर ते इमारतीचे संपूर्ण क्षेत्र असल्याचे परिगणित करण्यात येईल आणि त्याबाबतची वसुली योग्य व देय अग्निशमन सेवा फी ची परिगणना ही अशा संपूर्ण क्षेत्रासाठीची अग्निशमन सेवा फी, वजा यापूर्वी भरलेली फी मग ती किंतीही असल्यास तितकी फी अशी करण्यात येईल.

(तीन) एखादया इमारतीच्या अंतर्भागाची रचना, ज्यात ज्या माळयाचे किंवा पोटमाळयाचे बांधकाम करून यात समावेश करण्यात आला आहे अशा अंतर्गत फेरफार करून स्थूल बांधीव क्षेत्रामध्ये कोणतीही भर घातल्याशिवाय बदलण्यात आली असेल तरी देखील त्यासाठी अग्निशमन सेवा फी वसूल केली जाईल.

२. (१) औद्योगिक इमारती

- (क) कमी धोका असलेल्या इमारती
- (ख) मध्यम धोका असलेल्या इमारती
- (ग) अतिधोका असलेल्या इमारती

(२) कोठाराच्या (साठवणीच्या) इमारती

(३) धोकादायक इमारती

(एक) जेव्हा एखादया इमारतीचा भोगवटा मिश्र स्वरूपाचा असेल तेव्हा प्रत्येक भोगवट्याचे स्वरूप लक्षात घेऊन त्याप्रमाणे अग्निशमन सेवा फी बसविण्यात येईल.

(दोन) एखादी इमारत कप्पाबंद असल्यास, जे कप्पे (खोल्या) नव्याने बांधण्यात आले आहेत किंवा विधमान कप्पांमध्ये (खोल्यांमध्ये) कोणतीही भर घालण्यात आली असेल किंवा त्यात कोणतेही फेरफार करण्यात आले असतील तर अशा नवीन किंवा नव्याने भर घातलेल्या कप्पांवर (खोल्यांवर) असा कप्पा (खोली) त्याच इमारतीचा सलग भाग किंवा इमारतीच्या अंतरचनेतून तयार झालेला भाग असला तरी त्यावर अग्निशमन सेवा फी बसविण्यात येईल.

(तीन) एखादया इमारतीच्या अंतर्भागाची रचना, ज्यात ज्या माळयाचे किंवा पोटमजल्याचे बांधकाम करून यात समावेश करण्यात आला आहे असा अंतर्गत फेरफार करून स्थूल बांधीव क्षेत्रामध्ये कोणतीही भर घातल्याशिवाय बदलण्यात आली असेल तर त्यासाठी अग्निशमन सेवा फी बसविण्यात येईल.

२०. अग्निशमन सेवा फी च्या निर्धारणाची नोटीस देणे व तिची वसूली करणे :-

- (१) नियम १९ खाली फी चे निर्धारण करण्यात आल्यानंतर, अशा निर्धारणा विषयीची “नमुना र” मधील नोटीस अर्जदारावर किंवा संबंधित व्यक्तिवर बजावण्यात येईल.
- (२) नियम १९ व या नियमाचा पोटनियम (१) च्या तरतुदी, योग्य त्या फेरफारासह ज्या इमारतीचे बांधकाम हे हा अधिनियम अंमलात येण्याच्या दिवशी किंवा तो अंमलात येण्याच्या दिनांकानंतर पूर्ण झाले असेल अशा इमारतीच्या बाबतीत अग्निशमन सेवा फी च्या निर्धारणाकरिता लागू होतील.
- (३) अधिनियमात किंवा या नियमांतर्गत करण्यात आलेल्या तरतुदी वगळता, प्राधिकरणाने याला लागू असलेल्या कोणताही संबंध कायदा किंवा संलेख याखाली बसविलेल्या कर किंवा फी वसूल करण्याच्या बाबतीत अनुसरावयाची कार्यवाही ही या नियमांखाली निर्धारित करण्यात आलेली अग्निशमन सेवा फी वसूल करण्यास देखील लागू होईल.

२१. कलम १८ अन्वये अग्निशमन सेवा संचालक नियुक्त करणे :-

या नियमांना बांध न येता कोणतेही असल्यास त्या त्या काळी अंमलात असलेल्या संचालक, महाराष्ट्र अग्निशमन सेवा (गट अ) या पदावरील सेवा प्रवेशाचे विनियम करण्यासाठी कलम १८ द्वारे नियुक्त करावयाचा अग्निशमन संचालक हा, नेहमीच शैक्षणिक अर्हता व अग्निशमन सेवेतील प्रत्यक्ष अनुभव धारण करणारी व्यक्ती असेल.

२२. अग्निशमन अधिकारी व कर्मचारी वर्ग यांची कर्तव्ये व दायित्वे :-

(१) पोटनियम (२) च्या तरतुदीच्या अधीनतेने, अग्निशमन अधिकारी व कर्मचारी वर्ग यांची कर्तव्ये व दायित्वे ही अग्निशमन सेवा नियम पुस्तिका यांत विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे असतील.

(२) संचालकास शासनाच्या मान्यतेने अग्निशमन अधिकारी व कर्मचारी वर्ग यांच्या कर्तव्य व दायित्वांमध्ये सर्वसाधारण किंवा विशेष आदेशाद्वारे भर घालता येईल, ती वगळता येतील किंवा त्यात फेरफार करता येईल आणि त्यानंतर तदनुसार अग्निशमन सेवा नियम पुस्तिकेत सुधारणा झाल्याचे समजण्यात येईल.

२३. अग्निशामक साधनसामग्री मागणी आदेश :-

अग्निशामक साधनसामग्री किंवा कोणत्याही प्राधिकरणाची किंवा कोणत्याही संस्थेची किंवा व्यक्तीची मालमत्ता याबाबतचा मागणी आदेश कलम २६, पोटकलम (१) खाली काढण्यात आलेला मागणी आदेश “नमुना स” मध्ये काढण्यात येईल.

२४. अग्निशमनाचे कार्य करतेवेळी झालेल्या जागेच्या नुकसानाबाबतचा अहवाल देणे व नुकसान भरपाईची रक्कमेचे निर्धारण करणे व ती प्रदान करणे :-

(१) संचालक किंवा मुख्य अग्निशमन अधिकारी किंवा जो घटनास्थळी करण्यात आलेल्या अग्निशमन कार्याचा प्रभारी असेल असा अन्य कोणताही अग्निशमन अधिकारी अग्निशमनाचे कार्य करताना आणि कलम २७, पोटकलम (२) मध्ये निर्देशिलेले बचाव कार्य करताना, अग्निशमन अधिकारी किंवा अग्निशमन कर्मचारी यांच्याकडून जागेचे कोणतेही नुकसान झाल्यास त्याविषयीचा “नमुना ट” मधील अहवाल संबंधित स्थानिक प्राधिकरणाला अथवा यथास्थिती नियोजन प्राधिकरणाला देईल.

(२) पोटनियम (१) खालील अहवाल मिळाल्यावर कोणत्याही जागेच्या किंवा अन्य कोणत्याही मालमत्तेच्या झालेल्या नुकसानीचे निर्धारण प्राधिकरणाच्या अधिकायाकडून करण्यात येईल याबाबतीत प्राधिकरणाला अधिकारी पद निर्देशित करता येईल आणि असा पदनिर्देशित अधिकारी निर्धारण करण्यात झालेल्या नुकसान झालेल्या संबंधित मालमत्तेच्या मालकाला किंवा भोगवटादाराला त्याचे म्हणणे मांडण्याची संधी दिल्यावर, त्याबाबतच्या त्याच्या शिफारशी निर्णयार्थ प्राधिकरणाकडे पाठवील.

(३) संचालकाने अथवा मुख्य अग्निशमन अधिकायाने पदनिर्देशित केलेल्या अधिकायाने केलेल्या शिफारशी विचारात घेऊन व ज्या इमारतीचे किंवा मालमत्तेचे असे नुकसान झाले असेल तिचा त्यावेळी विमा उतरविण्यात आला असेल तर, विमा कंपनी मालकास किंवा भोगवटादारास प्रदान करावयाची नुकसान भरपाईची रक्कम निश्चित करताना व मंजूर करताना, अग्निशमनाचे काम व बचाव कार्य करतेवेळी अग्निशमन अधिकारी किंवा अग्निशमन

कर्मचारी यांच्याकडून जागेचे किंवा अन्य कोणत्याही मालमत्तेचे झालेले नुकसान ध्यानात घेतले जाईल.

२५. आग दुर्घटनेदरम्यानच्या कालावधीत अग्निशमन अधिका-याला किंवा अग्निशमन कर्मचा-याला झालेल्या अपघाताचा अहवाल :-

अग्निशमन किंवा नैसर्गिक आपत्ती कार्याचा प्रभारी अधिकारी, अशा कार्यादरम्यानच्या कालावधीत घडणा-या कोणत्याही दुर्घटनेचा अहवाल संचालक आणि तसेच मुख्य अग्निशमन अधिकारी यांना सादर करील आणि अशा दुर्घटनेच्या बाबतीत कोणत्याही अग्निशमन अधिका-याला किंवा अग्निशमन कर्मचा-याला किंवा त्यांचा मृत्यु झाल्यास अथवा ते कायम स्वरूपी विकलांग झाल्यास त्यांच्यावर अवलंबून असणा-या व्यक्तींना देय असलेली नुकसान भरपाई ही संचालक राज्य शासनाच्या मान्यतेने कोणत्याही सर्वसाधारण किंवा विशेष आदेशाद्वारे निर्धारित करील अशी असेल.

२६. अग्निशमन अधिका-याविरुद्ध किंवा अग्निशमन कर्मचा-याविरुद्ध शिस्तभंगाची कारवाई करणे :-

जो अग्निशमन अधिकारी किंवा अग्निशमन कर्मचारी त्याच्या कर्तव्यांचा भंग करील किंवा अधिनियमाच्या किंवा नियमाच्या कोणत्याही तरतुदींचे किंवा त्याच्या वरीष्ठ अधिका-याने दिलेल्या कोणत्याही आदेशाचे उल्लंघन करील किंवा कोणताही भ्याडपणा प्रदर्शित करील किंवा अशा भ्याडपणाला वाव देईल किंवा परवानगी शिवाय आपल्या पदाच्या कर्तव्यापासून परावृत्त होईल किंवा रजेनिमित अनुपस्थित राहून अशी रजा संपल्यावर, वाजवी कारणाशिवाय कामावर हजर होण्यात कसूर करील, किंवा प्राधिकाराशिवाय त्याच्या नोकरीखेरीज इतर कोणतीही नोकरी करील तर, असा अग्निशमन अधिकारी किंवा अग्निशमन कर्मचारी त्यांच्याविरुद्ध शिस्तभंगाची कारवाई केली जाण्यास पात्र असेल आणि तसेच, तो या नियमाच्या उल्लंघनाबद्दलच्या कारवाईसह अशा शिस्तभंगाच्या कारवाईसदेखील पात्र असेल.

२७. अग्निशमन अधिकारी किंवा अग्निशमन कर्मचारी यांच्या कर्तव्य क्षेत्रात किंवा क्षेत्राबाहेर अग्निशमनाचे कार्य वगळता इतर प्रयोजनासाठी त्यांना कामावर लावणे :-

अग्निशमन अधिकारी किंवा अग्निशमन कर्मचारी यांना नैसर्गिक आपत्ती आणि जीव बचावाशी संबंधित सर्व वर्दी (calls) प्रकरणी, संचालकाच्या किंवा मुख्य अग्निशमन अधिका-याच्या किंवा संचालकाने किंवा मुख्य अग्निशमन अधिका-याने प्राधिकृत केलेल्या कोणत्याही दुय्यम अधिका-याच्या स्वेच्छानिर्णयाने अग्निशमनाचे कार्य वगळता इतर प्रयोजनांसाठी कामावर लावण्यात येईल.

२८. अग्निशमन कार्यासाठी आवश्यक असलेल्या पाणी पुरवठयाचे दर :-

अग्निशमन कार्याचा प्रभारी अधिकारी त्या क्षेत्रातील कोणत्याही स्रोतातून, अशा कार्यासाठी त्यास आवश्यक वाटेल इतके पाणी घेर्ईल त्याबाबतीत, अशा पाण्याच्या स्रोतावर नियंत्रण असलेल्या प्राधिका-यास किंवा मालकास किंवा भोगवटादारास अशा वापरलेल्या पाण्याबद्दल,-

(क) प्राधिका-याकडून पाणी घेतले असेल तेव्हा अशा प्राधिका-यासे अशा क्षेत्रातील पाणी वापरदारांवर नेहमी आकारल्या जाणा-या पाणी पुरवठयाच्या निम्न दराने पैसे देण्यात येतील,

(ख) कोणत्याही मालकाकडून किंवा भोगवटादाराकडून पाणी घेतले असेल तेव्हा, खंड (क) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या निम्न दरापेक्षा अधिक नसेल इतक्या दराने, आणि असा दर उपलब्ध नसेल त्याबाबतीत तडजोडीव्वारे निश्चित करण्यात येईल अशा दराने पैसे देण्यात येतील.

तथापि, त्याबाबतीची अट अशी आहे की, प्राधिका-याच्या प्रकरणात अशा दराबाबत कोणताही विवाद उद्भवल्यास संबंधित प्राधिका-याच्या प्रकरणात मुख्य कार्यकारी अधिका-यास निर्णय आणि मालकाच्या किंवा भोगवटादाराच्या प्रकरणी, संचालकाचा निर्णय अंतिम राहील.

२९. आग विझविण्याच्या प्रयोजनासाठी कर्मचारी वर्गास किंवा साधनसामग्रीला किंवा दोन्हीना सुरक्षित करण्याबद्दलच्या शर्ती :-

ज्या शर्ती संचालकास किंवा मुख्य अग्निशमन अधिका-यास किंवा कोणत्याही प्राधिका-यासे प्राधिकृत केलेल्या इतर कोणत्याही अग्निशमन अधिका-यास, कामावर लावण्यात येणा-या कोणत्याही व्यक्तीच्या अग्निशमन साधनसामग्रीला किंवा कर्मचारी वर्गाला कराराव्वारे सुरक्षित करता येईल आणि आग विझविण्याच्या प्रयोजनार्थ, त्या कर्मचारी वर्गाचे किंवा उपकरणाचे किंवा दोन्हीचे परिरक्षण करता येईल, त्या शर्ती पुढील प्रमाणे असतील :-

(१) अग्निशमनाचे कार्य पूर्ण झाल्यानंतर लगेच यथास्थिती संचालक किंवा मुख्य अग्निशमन अधिकारी किंवा अग्निशमन कार्याचा प्रभारी अग्निशमन अधिकारी अशा सुरक्षित केलेल्या कर्मचारी वर्गाची किंवा साधनसामग्रीची मुक्तता करतील आणि जिच्याकडून असा कर्मचारी वर्ग किंवा साधनसामग्री घेतली होती अशा व्यक्तींकडे (स्थानिक प्राधिकरण, व्यवसाय संस्था आणि संस्था किंवा व्यक्ती यासह) त्यांना सुपुर्द करील.

(२) यात यापुढे नमूद केलेल्या तत्वानुसार निश्चित केलेली भरपाई रक्कम अशा कर्मचारी वर्गाच्या नियोक्त्याला किंवा अशा साधनसामग्री मालकाला देण्यात येईल, म्हणजे, -

(क) भरपाईची रक्कम करारानुसार निश्चित करण्यात आली असेल त्याबाबतीत ती अशा करारानुसार देण्यात येईल.

(ख) अशी भरपाई रक्कम करारात नक्की करण्यात आली नसेल किंवा भरपाईच्या बाबतीत अशा कराराचा कोणताही संबंध पोहोचत नसेल तर, ती बाब राज्य शासनाकडे निर्देशित करण्यात येईल आणि राज्य शासनाचा त्यावरील निर्णय अंतिम असेल,

(ग) कोणत्याही कर्मचा-याला कोणतीही क्षती पोहोचली असेल किंवा कोणत्याही साधनसामग्रीला कोणतीही हानी पोहोचली असेल आणि यथास्थिती अशा कर्मचा-याचा नियोक्ता किंवा साधनसामग्रीचा मालक, त्याबाबतच्या कोणत्याही भरपाईची मागणी स्वतंत्ररित्या करील, आणि तिचा कराराशी कोणताही संबंध पोहोचत नसेल तर, ती बाब, निश्चित करण्यासाठी राज्य शासनाकडे तशाच रितीने निर्देशित करण्यांत येईल आणि राज्य शासनाचा त्यावरील निर्णय अंतिम असेल.

३०. कलम ३२ खालील अपील :-

(१) कोणत्याही व्यथित झालेल्या व्यक्तीस, कलम ३२ च्या पोटकलम (१) चे खंड (क), (ख) किंवा (ग) यांमध्ये नमुद केल्याप्रमाणे, नोटीस किंवा आदेश किंवा, यथास्थिती, नकाराबाबतची संसूचना मिळाल्याच्या दिनांकापासून ३० दिवसांच्या आत, “नमुना यु” मध्ये अपील दाखल करता येईल.

(२) अशा अपील अर्जावर रु.१० चा न्यायालय फी मुद्रांक लावलेला असेल आणि तसेच, त्यासोबत संबंधित स्थानिक प्राधिकरणाच्या अथवा यथास्थिती, नियोजन प्राधिकरणाच्या कार्यालयात भरावयाची रु.५०० इतकी फी असेल, आणि त्याबाबतची पावती अपील नमुन्यासोबत जोडलेली असेल.

(३) असे अपील व्यक्तिश: सादर करण्यात येईल किंवा ते, नोंदणीकृत डाकेने किंवा कुरीअर एजन्सीद्वारे पाठविण्यात येईल.

(४) असे अपील मिळाल्यावर, पदनिर्देशित अधिकारी, व्यवहार्य असेल तितपत अपील मिळाल्याच्या दिनांकापासून १५ दिवसांच्या आत अपीलकारास आणि संबंधित स्थानिक प्राधिकरणास अथवा यथास्थिती, नियोजन प्राधिकारणास सुनावणीची नोटीस काढील आणि सुनावणीच्या दिनांकानंतर ३० दिवसांच्या आत ते अपील अंतिमत: निकालात काढील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे
आदेशानुसार व नावाने.

(मनु कुमार श्रीवास्तव)
शासनाचे सचिव

“नमुना - अ”

{ (कलम ३ (३)) व (नियम ४ (१)) पहा }

आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक अपाययोजनांची कामे पार पाडण्यासंबंधात लायसन्सप्राप्त अभिकरणने दिलेले प्रमाणपत्र

प्रमाणपत्र

मी / आम्ही असे प्रमाणित करीत आहे / आहोत की, महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम, २००६ (२००७ चा महा. ३) याच्या तरतुदींखाली आवश्यक केल्याप्रमाणे पुढील इमारतीमध्ये किंवा जागांमध्ये आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना करण्यासंबंधात व अन्य तदानुषांगिक बाबींचे अनुपालक करण्याच्या दृष्टीने कामे पार पाडली आहेत.

इमारत

किंवा

जागेचे

वर्णन

मी / आम्ही पार पाडलेली किंवा केलेली कामे किंवा संबंधित कृती यांचा तपशिल यासोबत जोडलेल्या सुचीमध्ये नमूद केला आहे.

ठिकाण :

लायसन्सप्राप्त अभिकरणाचा
सही/- व पत्ता

दिनांक :

लायसन्स क्रमांक :

“नमुना - ब”

{ (कलम ३ (३)) व (नियम ४ (२)) पहा }

आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक अपाययोजनांची कामे पार पाडण्यासाठी मालकाने किंवा भोगवटादाराने प्रत्येक जानेवारी व जुलै या महिन्यांमध्ये द्यावयाचे सहामाही प्रमाणपत्र

प्रमाणपत्र

मी / आम्ही असे प्रमाणित करीत आहे / आहोत की, पुढील इमारतीमध्ये किंवा जागेमध्ये बसविण्यात आलेल्या आग प्रतिबंध व जीवसंरक्षक उपययोजनांच्या साधनांची तपासणी करण्याचे काम पार पाडले आहे.

मी / आम्ही आणखी असे प्रमाणित करतो की, महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम, २००६ (२००७ चा महा. ३) यांच्या तरतुदीखाली आवश्यक केल्याप्रमाणे _____ या कालावधी दरम्यान वर नमूद केलेल्या इमारती - मधील बसविण्यात आलेली साधने सुस्थितीत व कार्यक्षम स्थितीत ठेवण्यात आली आहे. यासोबत जोडलेल्या अहवालामध्ये, मी / आम्ही यासाधनाची तपासणी करण्याचा केलेल्या कामाचा तपशिल नमूद केला आहे.

ठिकाण :

लायसन्सप्राप्त अभिकरणाचा
सही/- व पत्ता

दिनांक :

लायसन्स क्रमांक :

“नमुना - क”

{ (कलम ४ (२)) व (नियम ५ (१)) पहा }

आग लागण्याचा धोका असल्याचा संभव असलेल्या वस्तू किंवा माल हलविण्यासाठी नोटीस.

प्रति,

श्री. / मेसर्स

ज्याअर्थी, शासनाने महाराष्ट्र शासनाने राजपत्र भाग _____ दिनांक _____ यात प्रसिद्ध झालेल्या _____ विभाग, अधिसूचना क्र. _____ दिनांक _____ यांच्या अधिसूचनेव्वारे राज्य शासनास, त्यांच्या मते, ज्यांना आग लागण्याचा धोका आहे. अशा खालील क्षेत्रामधील वापरत्या जागेच्या किंवा कोणत्याही वर्गाच्या मालकास किंवा भोगवटादारास उक्त अधिसूचनेमध्ये विनिर्दिष्ट केली असेल अशी सावधगिरी घेण्यास भाग पाडले आहे व यांखाली त्यातील भाग उद्धृत केला आहे. -

आणि ज्याअर्थी, तुम्ही उक्त शासकिय अधिसूचनेत नमुद केलेल्या क्षेत्रामध्ये येणा-या पुढील जागांचा मालक / भोगवटादार अहात.

आणि ज्याअर्थी, उपरोक्त जागेच्या तपासणीवरुन असे निर्दर्शनास आले आहे की, यासोबत जोडलेल्या सुचित नमुद केलेल्या वस्तू व माल असा आहे की ज्यामुळे आग लागण्याचा धोका असल्याचा संभव आहे व तो सुरक्षित ठिकाणी हलविणे आवश्यक आहे, त्याअर्थी, आता, महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम, २००६ (२००७ चा महा. ३) याच्या कलम ४, पोटकलम (२) व्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करुन, मी याद्वारे, तुम्हाला अशी नोटीस देत आहे की, उक्त वस्तू किंवा माल सुरक्षित ठिकाणी हलवाचा आणि खाली सही करणा-या अधिका-याकडे _____ दिवसांच्या आत तसे केल्याबाबतचा अहवाल सादर करावा.

ठिकाण :

अधिका-याची
सही/- व पदनाम

दिनांक :

“नमुना - ड”

{ (कलम ४ (२)) व (नियम ५ (१)) पहा }

नियम ५, पोटनियम (१) खाली काढण्यात आलेल्या नोटिशीचे अनुपालन करण्यात मालक किंवा भोगवटादाराने कसूर केल्यामुळे व्यपदेशन करण्यासाठीची नोटीस :

प्रति,

श्री. / मेसर्स _____

ज्याअर्थी _____ व्यारे आपणास देण्यात आलेली नोटीस क्र. _____ दिनांक _____ आणि आपणास दिनांक _____ रोजी प्राप्त झालेल्या या नोटिशीव्यारे, आपणास उक्त नोटिशीला जोडलेल्या सूचीमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या वस्तू किंवा माल तात्काळ सुरक्षित ठिकाणी हलविण्याबाबत आणि खाली सही करणा-या अधिका-याकडे आपण तसे केले असल्याबाबतचा अहवाल सादर करण्यात फर्माविण्यात आले होते.

आणि ज्याअर्थी, असे आढळून आहे आहे की, आपण उक्त नोटिशीचे अनुपालन केलेले नाही आणि उक्त वस्तू किंवा माल सुरक्षित ठिकाणी हलविलेला नाही आणि अद्यापही तो आग लागण्याचा धोका असलेल्या ठिकाणी तसाच पडून आहे.

त्याअर्थी, आता, महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम, २००६ (२००७ चा महा. ३) याच्या कलम ४, पोटकलम (२) व्यारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून मी, _____ या व्यारे आपणास खाली सही करणा-या अधिका-यास उद्देशून लिहिल्याप्रमाणे पोलिस अधिका-यांच्या साहयाने उक्त वस्तू किंवा माल जप्त / अडकवून ठेवण्यात / हलविण्यात का येऊ नये यांबाबत आपले म्हणणे मांडावयाचे असल्यास, ते मांडण्यासाठी दिनांक _____ रोजी दुपारी ५.०० वाजता किंवा त्यापूर्वी बोलावण्यात येत आहे.

ठिकाण :

अधिका-याची
सही/- व पदनाम

दिनांक :

“नमुना - इ”

{ (कलम ४ (२)) व (नियम ६) पहा }

जप्त करणे / अडकवून ठेवणे / हलविणे यांबाबतचे ज्ञापन

प्रति,

श्री. / मेसर्स _____

दिनांक व वेळ
वस्तू किंवा माल जप्त / अडकवून ठेवण्याचे /
हलविण्याचे ठिकाण :
नोटीस क्रमांक :
पंचांची नावे व पत्ते :
(१) _____
—

यांखाली नमूद करण्यात आलेल्या कारणांमुळे, महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम २००६ (२००७ चा महा. ३) याचे कलम ४, पोट-कलम (२) खाली खालील मालमत्ता / वस्तू / माल जप्त करण्यात / अडकवून ठेवण्यात / हलविण्यात आला आहे.

अनु. क्रमांक	ज्याठिकाणाहून माल जप्त केला ते ठिकाण	जप्त केलेल्या मालमत्तेचा तपशिल	प्रमाण	जप्त / अडकवून ठेवणे / हलविणे यासाठीची कारणे

ज्याच्याकडून माल जप्त करण्यात येईल
अशा व्यक्तीची सही
पंचांची सही
(१)

(२)

उपस्थित असलेल्या पोलिस अधिकारी,
कोणताही असल्यास, त्याची सही

पदनाम

अधिका-याची सही व

“नमुना — फ”

{ (कलम ४ (२)) व (नियम ६) पहा }

पंचनामा

नोटीस क्रमांक :

दिनांक व वेळ :

इमारतीचे / जागेचे नाव व पत्ता _____
घटनास्थळी उपस्थित असलेल्या व ताबा असणा-या व्यक्तीचे नाव व पत्ता

पंचांची नावे व पत्ते :

(१) श्री / श्रीमती _____ यांचा मुलगा / यांची मुलगी /
पत्नी, राहणार _____ वय _____ वर्षे व्यवसाय
_____.

(२) श्री / श्रीमती _____ यांचा मुलगा / यांची मुलगी /
पत्नी, राहणार _____ वय _____ वर्षे व्यवसाय
_____.

यांचेवर नमूद केल्याप्रमाणे इमारतीत / जागेमध्ये जे ताब्यात होते व जे उघडयावर टाकण्यात आले होते अशा विवक्षित मालमत्ता / वस्तू / माल जप्त / अडकवून ठेवताना / हलविताना
_____ ठिकाणी साक्षीसाठी

श्री. _____ पदनाम _____ यांच्याकडून आम्हा
वरील पंचांना _____ दिवशी बोलावण्यात आले. आमच्या उपस्थितीत, उक्त
अधिकारी _____ यांनी आम्ही ज्या मालमत्तेची योग्य साक्ष दिली अशी पुढे नमुद
केलेली मालमत्ता जप्त केली.

अनु. क्रमांक	ज्याठिकाणाहून माल जप्त केला ते ठिकाण	जप्त केलेल्या मालमत्तेचा तपशिल	प्रमाण	जप्त/अडकवून ठेवणे/हलविणे यासाठीची कारणे
--------------	--------------------------------------	--------------------------------	--------	---

--	--	--	--	--

पंचनामा आम्हांला वाचून दाखविण्यात आलेला आहे व तो स्पष्ट करून सांगण्यात आलेला आहे आणि हा पंचनामा म्हणजे आम्ही जे पाहिले त्याचे अचूक वर्णन आहे.

पंचांची सही

(१)

अधिका-यांची सही

व पदनाम

(२)

या पंचनाम्याची प्रत मिळाली -

इमारतीचा किंवा जागेचा ताबा असणा-
या

व्यक्तीची सही

“नमुना — ग”

{ (कलम ५ (१)) व (नियम ७ (१)) पहा }

प्रवेश व तपासणी करण्यासाठी तीन तासाची नोटीस :

प्रति,

श्री. / मेसर्स _____

मी, _____, महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम २००६ (२००७ चा महा. ३) याच्या कलम ५ च्या पोट-कलम (१) आणि महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना नियम, २००८ याच्या नियम ७ च्या पोटनियम (१) यांव्दारे अधिकार प्रदान करण्यात आलेला, याव्दारे आपणास अशी नोटीस देतो की, आपणास ही नोटीस बजावल्याच्या वेळेपासून तीन तासाहून कमी नसेल इतका अवधी समाप्त झाल्यावर, दिनांक _____ रोजी _____ वाजता, मी, उक्त अधिनियमाच्या तरतुदीव्दारे किंवा त्याअन्वये तरतूद करणे आवश्यक असलेल्या आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजनांच्या पर्याप्ततेची आणि त्यांच्या उल्लंघनाची खात्री करण्याच्या प्रयोजनासाठी आपल्या _____ येथील क्रमांक _____ च्या इमारतीत / जागेत प्रवेश करील आणि तिची तपासणी करील.

अधिका-याची सही
व पदनाम

“नमुना — ह”

{ (कलम ५ (४)) व (नियम ७ (२)) पहा }

इमारतीमधील किंवा जागेमधील स्त्रीला तेथून निघून जाण्याचा निदेश देणारी नोटीस :-

प्रति,

श्री. / मेसर्स _____

मी, _____, महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम, २००६ (२००७ चा महा. ३) याच्या कलम ५ च्या पोट-कलम (१) आणि महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना नियम, २००८ याच्या नियम ७ च्या पोटनियम (२) यांव्दारे अधिकार केले असून त्याअन्वये _____ येथील क्रमांक _____ च्या इमारतीच्या / जागेच्या मालकाला / भोगवटादाराला अशी नोटीस दिली आहे की, ही नोटीस त्याच्यावर बजावल्या पासून तीन तासाहून कमी नसेल इतका अवधी समाप्त झाल्यावर, दिनांक _____ रोजी _____ वाजता, मी, उक्त अधिनियमाच्या तरतुदीव्दारे किंवा त्याअन्वये तरतूद करणे आवश्यक असलेल्या आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजनांच्या पर्याप्ततेची आणि त्यांच्या उल्लंघनाची खात्री करण्याच्या प्रयोजनासाठी उक्त इमारतीत / जागेत प्रवेश करील आणि तिची तपासणी करील.

तुम्ही या इमारतीत / जागेत असल्याने, मी याव्दारे आपणास अशी नोटीस देतो की, पूर्वोक्तप्रमाणे प्रवेश आणि तपासणी करण्यापूर्वी तुम्हाला तेथून निघून जाण्याची मोकळीक असेल आणि तसे करण्याची तुमची इच्छा असल्यास, तुम्हाला आता तेथून निघून जाता येईल.

अधिका-याची सही
व पदनाम

“नमुना — आय”

{ (कलम ५ (५)) व (नियम ८) पहा }

तपासणी अहवाल :

१. ज्याअर्थी, महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम, २००६ (२००७ चा महा. ३) याच्या कलम ५ च्या पोट-कलम (१) अन्वये च्या मालकाला / भोगवटादाराला तीन तासांची नोटीस दिल्यानंतर, मी उक्त अधिनियमाच्या तरतुदीव्वारे किंवा त्याअन्वये उक्त इमारतीमध्ये / जागेमध्ये तरतुद केलेल्या किंवा तरतुद करण्याची आवश्यकता असलेल्या आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजनांच्या पर्याप्ततेची किंवा त्याच्या उल्लंघनाची खात्री करण्यासाठी दिनांक _____ रोजी _____ वाजता, उक्त इमारतीत प्रवेश करून तिची तपासणी केली.

२. उक्त इमारतीच्या / जागेच्या भोगवट्याचे * प्रकार खालील प्रमाणे आहेत :-

- (क) निवासी
- (ख) शैक्षणिक
- (ग) संस्थागत
- (घ) सभागृह
- (ड) व्यावसायिक
- (च) वाणिज्यिक
- (छ) औद्योगिक
- (ज) साठवण
- (झ) धोक्याचा

३. इमारतीचे / जागेचे * स्वरूप :-

- (क) बांधणीविषयक वैशिष्ट्ये - सर्वसाधारण आगीचा कमी धोका - सिमेंट कॉक्रीटची किंवा विटांची भिंत, किंवा आगीचा मध्यम धोका - विटकाम आणि लाकूड, किंवा आगीचा अति धोका - बहूत करून लाकडी चौकट असलेले जसे लाकडी तळ, लाकडी छत, लाकडी जिना, इत्यादी.

- (ख) इमारत किंवा जागेचा तपशिल :-

(एक) मजल्यांची संख्या आणि तळघर, असल्यास

(दोन) निर्गम मार्गांची संख्या
 (तीन) छताचा तपशिल
 (चार) जिन्यांची संख्या आणि मग ते आतील बाजूस असेत किंवा खुले असेत
 (पाच) व्हरांडा किंवा सज्जा
 (सहा) पोटमाळ्यांवरच्या खोल्या, पोटमजले, माळे इत्यादी
 (सात) बाहेर पडण्याच्या साधनांच्या बाबतीत विहित अंतर ठेवलेले आहे किंवा नाही ?
 (ग) इमारतीच्या चोहोबाजूना २० मीटरच्या आत असलेल्या इतर बांधकामांचा तपशिल आणि अग्निशमन वाहन पोहचण्याकरीता खुली जागा / पोचमार्ग.

बांधकाम

(एक) उत्तरेकडे
 (दोन) दक्षिणेकडे
 (तीन) पूर्वेकडे
 (चार) पश्चिमेकडे
 (घ) लागून असलेल्या मार्गांची / रस्त्याची रुंदी
 (ड) भोगवटादारांची, कर्मचा-यांची, अभ्यागतांची कमाल संख्या
 (च) तपासणी दरम्यान इमारतीत / जागेत आलेल्या अपर्याप्तता किंवा उल्लंघने खालील प्रमाणे आहेत :-
 (१)
 (२)
 (३)

मोकळ्या जागा

ठिकाण :

तपासणी करणा-या अधिका-याची
 सही/- व पदनाम

दिनांक :

(* यापैकी कोणताही संबंधित असेल तो नमुद करावा.)

“नमुना - जे”

{ (कलम ६) व (नियम ९ (१)) पहा }

**तपासणी दरम्यान आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजनांसंबंधातील
अपर्याप्ततेसंबंधीची किंवा उल्लंघनासंबंधीची नोटीस :-**

प्रति,

श्री. / मेसर्स _____

ज्याअर्थी, महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम,
२००६ (२००७ चा महा. ३) याच्या कलम ५ च्या पोट-कलम (१) अन्वये आपणास नोटीस
क्र. _____ दिनांक _____ दिल्यानंतर, नामनिर्देशित अधिका-याने / मी पुढील इमारतीची /
जागेची तपासणी केली आहे. म्हणजे,

—

आणि आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजनांमधील पुढील विचलने किंवा
त्यासंबंधातील उल्लंघने, आवश्यकता किंवा त्या इमारतीच्या उंची संदर्भात, त्यात तरतुद
केलेल्या किंवा तरतुद करावयाच्या अशा उपाययोजनांचे अपर्याप्तता किंवा अनुपालन न करणे
किंवा अशा इमारतीमध्ये किंवा जागेमध्ये किंवा तिच्या भागामध्ये केलेल्या कामांचे स्वरूप यांची
नोंद नामनिर्देशित अधिका-याने केली आहे / मी दखल घेतली आहे.

(१)

(२)

(३)

(४)

त्याअर्थी, आता, उक्त अधिनियमाच्या कलम ६ व्हारे प्रदान करण्यात आलेल्या
अधिकारांचा वापर करून, मी याव्हारे, आपल्याला ही नोटीस मिळाल्यानंतर _____
दिवसांच्या आत पुढील उपाययोजना हाती घेण्याचे आपणास निर्देश देत आहे.

(१)

(२)

(३)

(४)

मी, याव्हारे आणखी आपणास याबाबतच्या अनुपालनाची माहिती ताबडतोब
खाली सही करणा-यास देण्याचा निर्देश देत आहे.

अधिका-याची सही
व पदनाम

“नमुना - के”

{ (कलम ८ (२)) व (नियम ११ (१)) पहा }

(विद्युत/पाणी पुरवठा खंडित करण्याबाबत प्राधिकरणास द्यावयाचा आदेश)

प्रति,
प्रभारी अधिकारी,

विषय : येथे स्थित असलेली क्रमांक ची * जागा /
इमारत / तिचा भाग

महोदय,

महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम, २००६ (२००७ चा महा.३) याच्या कलम ८ च्या पोटकलम (१) अन्वये दिलेला आदेश क्रमांक _____ दिनांक _____ व्दरे मला आपणास असे सांगावयाचे आहे की, मी, खाली सही करणार उपरोक्त जागेचा किंवा इमारतीचा किंवा तिच्या भागाचा ताबा असलेल्या किंवा भोगवटा करणा-या व्यक्तीना, आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजनांच्या अपर्याप्ततेमुळे अशा * जागेची किंवा इमारतीची किंवा तिच्या भागाची स्थिती त्यातील व्यक्तीना किंवा मालमत्तेला अत्यंत धोकादायक असल्याने, अशा जागेतून / इमारतीतून / तिच्या भागातून निघून जाण्यास फर्मावले होते आणि तसे निदेश दिले होते. अशा दिलेल्या आदेशाच्या अनुपालनार्थ अशा * जागेतून / इमारतीतून / तिच्या भागातून या व्यक्ती निघून गेलेल्या नाहीत आणि त्यांनी अजूनही ती जागा / इमारत / तिचा भाग ताब्यात ठेवलेला आहे.

अशारितीने उक्त कलम ८ च्या पोटकलम (१) अन्वये दिलेल्या आदेशाचे अनुपालन न झाल्यास, उक्त कलम ८ च्या पोटकलम (२) अन्वये अधिकार प्रदान केलेला खाली सही करणार विद्युत पुरवठयासाठी किंवा यथास्थिती पाणी पुरवठयासाठी जबाबदार असलेल्या प्राधिका-यास अशा * जागेचा / इमारतीचा / तिच्या भागाचा विद्युत पुरवठा किंवा पाणी पुरवठा खंडित करण्याचा निदेश देत आहे. आणि त्यानुसार असा प्राधिकारी अशा निदेशाचे अनुपालन करील.

वर नमुद केलेल्या * जागेचा / इमारतीचा / तिच्या भागाचा ताबा किंवा भोगवटा असलेल्या व्यक्ती, उक्त आदेशाव्दरे दिलेल्या निदेशानुसार तेथून निघून न गेल्यामुळे, त्याचे अपालन झाले आहे आणि म्हणून मी, उक्त * जागेचा / इमारतीचा / तिच्या भागाचा विद्युत / पाणी पुरवठा तात्काळ खंडित करण्याचा निदेश देत आहे.

कृपया, याबाबतच्या अनुपालनाबाबत मला तात्काळ कळविण्यात यावे.

अधिका-याची सही
व पदनाम

(* यापैकी जे कोणतेही संबंधित असेल ते नमुद करावे.)

“नमुना - ल”

{ (कलम ८ (२)) व (नियम ११ (३)) पहा }

(धोकादायक जागा/ इमारतीतून व्यक्तींना बाहेर काढण्यासंबंधी प्रभारी पोलीस अधिका-यास द्यावयाचा आदेश)

प्रति,
प्रभारी अधिकारी,

विषय : येथे स्थित असलेली क्रमांक ची * जागा /
इमारत / तिचा भाग

महोदय,

महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम, २००६ (२००७ चा महा.३) याच्या कलम ८ च्या पोटकलम (१) अन्वये दिलेला आदेश क्रमांक _____ दिनांक _____ व्दरे मला आपणास असे सांगावयाचे आहे की, मी, खाली सही करणार उपरोक्त जागेचा किंवा इमारतीचा किंवा तिच्या भागाचा ताबा असलेल्या किंवा भोगवटा करणा-या व्यक्तींना आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजनांच्या अपर्याप्ततेमुळे अशा * जागेची किंवा इमारतीची किंवा तिच्या भागाची स्थिती त्यातील व्यक्तींना किंवा मालमत्तेला अत्यंत धोकादायक असल्याने, अशा जागेतून / इमारतीतून / तिच्या भागातून निघून जाण्यास फर्मावले होते आणि तसे निदेश दिले होते. दिलेल्या आदेशाच्या अनुपालनार्थ अशा * जागेतून / इमारतीतून / तिच्या भागातून या व्यक्ती निघून गेलेल्या नाहीत आणि त्यांनी अजूनही ती जागा / इमारत / तिचा भाग ताब्यात ठेवलेला आहे.

अशारितीने उक्त कलम ८ च्या पोटकलम (१) अन्वये दिलेल्या आदेशाचे अनुपालन न झाल्यास, उक्त कलम ८ च्या पोटकलम (२) अन्वये आधिकार प्रदान केलेला खाली सही करणार त्या क्षेत्रातील अधिकारिता असलेल्या कोणत्याही पोलिस अधिका-यास अशा * जागा/ इमारत / तिचा भाग यांमधून अशा व्यक्तींना बाहेर काढण्याचे निदेश देत आहे आणि त्यानुसार असा पोलिस अधिकारी अशा निदेशाचे अनुपालन करील.

वर नमूद केलेल्या जागा / इमारत किंवा तिचा भाग आपल्या अधिकारिता क्षेत्रामध्ये येत आहे.

वर नमूद केलेल्या * जागेचा / इमारतीचा / तिच्या भागाचा ताबा किंवा भोगवटा असलेल्या व्यक्ती, उक्त आदेशाव्दरे दिलेल्या निदेशानुसार तिथून न गेल्यामुळे, त्याचे अपालन झाले आहे आणि म्हणून मी, उक्त अधिनियमाच्या कलम ८ च्या पोटकलम (३) अन्वये आवश्यक असल्याप्रमाणे अशा * जागामधून/ इमारतीमधून / तिच्या भागामधून अशा व्यक्तींना बाहेर काढण्याचा आणि अशा * जागा / इमारत / तिचा भाग सील करण्याचा निदेश देत आहे.

कृपया, याबाबतच्या अनुपालनाबाबत मला तात्काळ कळविण्यात यावे.

अधिका-याची सही
व पदनाम

(* यापैकी जे कोणतेही संबंधित असेल ते नमूद करावे.)

“नमुना - म”

{ (कलम ९ (१)) व (नियम १३) पहा }

लायसन्सप्राप्त अभिकरण म्हणून काम करण्यासाठी लायसन्स मिळण्याकरिता अर्ज :-

प्रति,

संचालक / मुख्य अग्निशमन अधिकारी / नामनिर्देशित अधिकारी,

विषय : महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम, २००६ (२००७ चा महा.३) याच्या प्रयोजनासाठी लायसन प्राप्त अभिकरण म्हणून काम करण्याकरिता लायसन्स देण्याबाबत / लायसन्सचे नुतनीकरण करण्याबाबत.

महोदय,

मी, खाली सही करणारा याव्दारे कोणतीही जागा किंवा इमारत किंवा तिचा भाग यांमध्ये आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजनांशी संबंधित साधनसामग्रीच्या संचमांडणीची तरतूद करण्याच्या कामाची अंमलबजावणी करण्याकरिता त्यांचे देखभाल करण्याचे काम हाती घेण्याकरिता व लायसन्सप्राप्त अभिकरण म्हणून काम करण्यासाठी लायसन्स मिळण्याकरिता / लायसन्सचे नुतनीकरण करण्याकरिता अर्ज करीत आहे. :-

अभिकरणाशी संबंधित तपशिल खाली देण्यात येत आहे.

- (१) अर्जदाराचे संपूर्ण नाव :
(ठळक अक्षरात)
- (२) लायसन्सप्राप्त अभिकरण ही मालकी संस्था आहे का? किंवा व्यवसाय संस्था किंवा कंपनी इत्यादी सारख्या व्यक्तीचा अधिसंघ आहे का? किंवा कसे.
- (३) व्यवसाय संस्थेचा किंवा कंपनीचा नोंदणी क्रमांक
(नोंदणी प्रमाणपत्र, संस्था नियमावली किंवा इतर संबंधित कागदपत्रांच्या प्रती जोडाव्यात)
- (४) पत्ता :
- (५) जर लायसन्सप्राप्त अभिकरण -
 - (क) मालकी संस्था असेल तर, ही संस्था चालविणा-या व्यक्तीचे नाव, अर्हता व पत्ता
 - (ख) व्यवसाय संस्था किंवा कंपनी असेल तर, प्रत्येक भागीदाराचे किंवा यथास्थिती, संचालकाचे नाव, अर्हता व पत्ता
- (६) अभिकरण जेथे लायसन्सप्राप्त अभिकरण म्हणून काम करील त्या

कार्यालयाचा पत्ता

(७) ज्या लायसन्सकरीता अर्ज करण्यात आला आहे, त्या लायसनचा वर्ग

(८) अभिकरणाकडे असलेला कर्मचारी वर्ग -

(क) पर्यवेक्षी कर्मचारी वर्ग - प्रत्येकांची नावे, अर्हता व पत्ता

(ख) इतर कर्मचारी - प्रत्येकांची नावे, अर्हता व पत्ता

(९) आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना याआधी हाती घेण्यात येऊन त्यांची अंमलबजावणी केली असल्यास, त्यासंबंधीच्या कामाचा तपशिल -

(क) नाव व कामाचे स्वरूप

(ख) कामाचा अंदाजित खर्च

(ग) कामाची अंमलबजावणी करण्यात आली आहे का किंवा अजून ती सुरुच आहे व कामाची अंमलबजावणी करावयाची राहून गेली आहे का किंवा कसे.

(टिप : ज्या अधिका-याच्या मार्फत कामे पूर्ण करण्यात आली आहेत त्या अधिका-याद्वारे देण्यात आलेल्या, वरील तपशिलांच्या पडताळणीबाबतच्या प्रमाणपत्राच्या मुळप्रती किंवा साक्षांकित प्रती जोडल्या आहेत.)

(१०) मालक किंवा भागीदार किंवा संचालक आणि संबंधित तांत्रिक अधिकारी किंवा त्यांचे कर्मचारी किंवा अर्जदार यासह, त्यांच्याकडे असलेली तांत्रिक अर्हता व अनुभव.

(११) अर्जदाराच्या मालकीची असलेली कार्यशाळा, यंत्रसामग्री, हत्यारे व संयंत्रे (कार्यशाळेचे स्थान व स्थळ यासंबंधिचा संपूर्ण तपशिल दयावा.)

(१२) अन्य राज्यातील अन्य कोणताही विभाग / संघटना यांची मदत घेतली आहे का? किंवा कसे. तसे असल्यास, कोणत्या प्रकारची मदत घेतली.

(क) अर्जदार किंवा त्याचे भागीदार किंवा संचालक यांना एखादया शासकिय विभागाने / संघटनेने / अन्य राज्याने यापूर्वी काळ्या यादीत टाकले होते किंवा कसे -

(ख) अर्जदाराने त्याच्या नावाने किंवा भागीदार किंवा संचालक किंवा भागीदारी संस्था किंवा कंपनी यांच्या नावाने नोंदणीकरिता, इतरत्र अर्ज केला आहे किंवा कसे, तसे असेल तर, अर्ज नामंजूर केला आहे किंवा कसे याबाबतचा तपशिल दयावा.

(१३) अर्जदाराने अद्यावत आयकर प्रमाणपत्र सादर केले आहे किंवा कसे -

(१४) अर्जदाराने जे पतदारी प्रमाणपत्र धारण कले आहे किंवा सादर केले आहे त्या पतदारी प्रमाणपत्राची रक्कम.

(१५) _____ या बँकेवरील काढण्यात आलेला दर्शनी धनाकर्ष क्रमांक _____ दिनांक _____ द्वारा यासोबत रु. _____ इतके शुल्क भरण्यात आले.

(१६) जर अर्ज विद्यमान लायसन्सच्या नुतनीकरण करण्यासाठी करण्यात आला असेल तर, लायसन्स व त्याचा वैद्यता कालावधी यासंबंधातील

तपशिल देण्यात यावा.

(लायसन्सची प्रत जोडावी)

(१७) लायसन्सप्राप्त अभिकरण म्हणून काम करण्याकरीता किंवा याआधी देण्यात आलेले लायसन्स निलंबित किंवा रद्द केले असेल तर, त्याबाबतची कारणे ---

मी / आम्ही असे प्रमाणित करतो की, मी / आम्ही एका पेक्षा अधिक नावाने विभागांतर्गत कंत्राटदार म्हणून नोंदणी केली नाही आणि मी स्वतः / आम्ही स्वतः नोंदणी करणार नाही.

धन्यवाद,

आपला विश्वासू,

अर्जदार

“नमुना - न”

{ (कलम ९ (३)) व (नियम १४) पहा }

आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजनांच्या प्रयोजनार्थ लायसन्सप्राप्त अभिकरण
म्हणून काम करण्याकरीता लायसन्स : -

लायसन क्रमांक :

दिनांक :

महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम २००६ (२००७ चा महा. ३) याच्या कलम ९ च्या पोटकलम (३) च्या तरतुदीनुसार, वर्ग _____ मधील स्थानिक प्राधिकरण / नियोजन प्राधिकरण _____ शी संबंधित आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजनांची अंमलबजावणी करण्याकरिता उक्त अधिनियमाच्या प्रयोजनार्थ लायसन्सप्राप्त अभिकरण म्हणून काम करण्याकरिता, याव्दारे, _____ येथे नोंदणीकृत कार्यालय असलेल्या _____ यांना लायसन देण्यात येत आहे / लायसन्सचे नूतनीकरण करून देण्यात येत आहे.

हे लायसन्स उक्त अधिनियमाच्या कलम ९ च्या पोटकलम (२) च्या आणि महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना नियम, २००८ याच्या नियम १४ च्या, तरतुदीच्या आधीन राहून, दिनांक _____ पासून दिनांक _____ पर्यंत, या कालावधीकरीता वैध राहील.

अधिकारी

संचालक / मुख्य अग्निशमन
/ नामनिर्देशित अधिकारी

“नमुना - ओ”

{ (कलम ९ (३)) व (नियम १४) पहा }

लायसन्सप्राप्त अभिकरण म्हणून काम करण्यासाठी लायसन्सप्राप्त अभिकरणाला दिलेले लायसन्स / केलेले लायसन्सचे नुतनीकरण का निलंबित करण्यात येवू नये याबद्दल कारणे दाखवा नोटीस :-

प्रति,

ज्याअर्थी महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम २००६ (२००७ चा महा. ३) याच्या प्रयोजनासाठी लायसन्सप्राप्त अभिकरण म्हणून काम करण्याकरीता, लायसन्स क्रमांक _____ दिनांक _____ रोजी _____ या नावाने लायसन्स देण्यात आले आहे / लायसन्सचे नुतनीकरण करण्यात आले आहे; आणि सदर लायसन्स, उक्त अधिनियमाच्या कलम ९ च्या तरतूदीच्या व ज्याअर्थी महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना नियम २००८ याच्या नियम १४ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या लायसन्स विषयक शर्तीच्या अधीन राहून देण्यात आले होते / त्यांचे नूतनीकरण करण्यात आले होते;

आणि ज्याअर्थी, आपण पुढील कृत्यांबाबत दोषी असल्याचे निर्दर्शनास आले आहे ती पुढील प्रमाणे -

(१)

(२)

(३)

आणि ज्याअर्थी, ही कृत्ये (कृती) _____ च्या सदरात मोडतात.

त्याअर्थी, आत्ता, उक्त अधिनियमाच्या (आणि उक्त अधिनियमाच्या कलम ९ चे पोटकलम (५)) कलम ९ च्या पोटकलम (४) व्दारे मला प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांनुसार, आपणास देण्यात आलेले / नूतनीकरण करून देण्यात आलेले असे हे, लायसन्स का निलंबित / रद्द करण्यात येवू नये.

याबाबतीत _____ व्दारा खाली सही करणा-याकडे दिनांक _____ रोजी लेखी स्वरूपात पोहचावित याकरिता, याव्दरे कारणे दाखवा नोटीस फर्मावण्यात येत आहे.

संचालक / मुख्य अग्निशमन अधिकारी
/ नामनिर्देशित अधिकारी

“नमुना - प”

{ (कलम १४ (१)) व (नियम १८ (१)) पहा }
(अग्निशमन सेवा फी चे निर्धारणासाठी अर्ज)

प्रति,

आयुक्त / अधिकारी _____

विषय : महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम
२००६

(२००७ चा महा.३) तरतूदीन्वये देय असलेल्या अग्निशमन सेवा फी
चे निर्धारण.

महोदय,

मी / आम्ही पुढील भुखंडावर इमारत किंवा इमारतीचा भाग यांचे बांधकाम
करण्यासाठी परवानगी मिळविण्याकरिता अर्ज केला आहे, ते असे :-

मी / आम्ही जे बांधकाम करण्यासाठी परवानगी मिळविण्याकरीता अर्ज केला
आहे त्या इमारतीच्या किंवा इमारतीच्या भागाच्या नकाशाची प्रत यासोबत जोडली आहे.

प्रस्तावित बांधकामाच्या बाबतीत वसुलीयोग्य अग्निशमन सेवा फी निश्चित
करणार आहात किंवा कसे आणि जर निश्चित करणार असाल तर, ती किती ठरविण्यात
येईल; आणि माझ्या / आमच्याकडून अशा फी ची रक्कम किती घेतली जाईल हे, कृपया
निर्धारीत करावे अशी माझी / आमची आपणास विनंती आहे.

ठिकाण :

आपला विश्वासू,

दिनांक :

अर्जदाराचे नाव व पत्ता

“नमुना — क्यु”

{ (कलम १४ (२)) व (नियम १९) पहा }

महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम २००६ (२००७ चा महा.३)
याच्या तरतूदीन्वये अग्निशमन सेवा फी चे निर्धारण करण्यासाठीच्या सुनावणीची नोटीस :-

प्रति,

विषय : भूखंड क्रमांक _____ वरील पत्ता _____ इमारतीच्या
बांधकामाच्या बाबतीत देय असलेल्या अग्निशमन सेवा फी चे
निर्धारण

संदर्भ : भूखंड क्रमांक _____ वरील इमारतीच्या बांधकामाच्या
बाबतीत
अग्निशमन सेवा फी च्या निर्धाराकरीता आलेला आपला दिनांक
चा अर्ज.

उपरोक्त पत्यावरील भूखंड क्रमांक _____ वर इमारत / इमारतीचा भाग
बांधण्यात आली / आला आहे / बांधण्यात येणार आहे, आपण त्या इमारतीच्या बांधकामाच्या
परवानगीकरीता अर्ज केला आहात / आपण या बाधकामाच्या परवानगीकरिता अर्ज केला नाहीत.

महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम २००६ (२००७
चा महा. ३) तरतूदीन्वये उपरोक्त बांधकामाच्या बाबतीत अग्निशमन सेवा फी वसूलीयोग्य आहे
आणि आपल्याला देय असलेल्या अशा फी ची रक्कम निर्धारीत करावयाची आहे.

म्हणून, मी आपणास याव्हारे दिनांक _____ रोजी _____ यावेळी येथे
समक्ष (व्यक्तीगत) सुनावणीसाठी माझ्या समोर हजर राहण्याकरीता नोटीस देत आहे. आपणास
आणखी असे सुचित करण्यात येत आहे की, उपरोक्ताप्रमाणे जर आपण नियतवेळी व दिनांकाला
उपस्थित राहण्यास कसूर केल्यास, खाली सही करणारा अधिकारी, उक्त बांधकामाच्या बाबतीत
वसूलीयोग्य फी चे निर्धारण करील आणि निर्धारीत केलेली ही रक्कम आपणाकडून देय असेल.

प्राधिकरणाच्या अधिका-
याची
सही व पदनाम

“नमुना — र”

{ (कलम १४ (२)) व (नियम २० (१)) पहा }

महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम २००६ (२००७ चा महा.३) याच्या
तरतुदीनुसार निर्धारीत केलेल्या व देय असलेल्या अग्निशमन सेवा फी च्या रक्कमेसंबंधिची नोटीस
:-

प्रति,

विषय : भूखंड क्रमांक _____ वरील इमारतीच्या / तिच्या भागाच्या
बांधकामाच्या बाबतीत निर्धारीत केलेल्या व देय असणा-या
अग्निशमन सेवा फी ची रक्कम

संदर्भ : (१) आपला दिनांक _____ रोजी चा अग्निशमन सेवा फी च्या
निर्धारणासंबंधिचा अर्जे.

(२) आपणाकडून देय असलेल्या अग्निशमन सेवा फी च्या
रक्कमेच्या निर्धारणाच्या प्रयोजनार्थ समक्ष (व्यक्तीगत)
सुनावणीसाठी आपणास पाठविलेली सुनावणीची नोटीस
क्रमांक _____ दिनांक _____.

आपल्या दिनांक _____ रोजी झालेल्या सुनावणीनंतर / याबांधकामाच्या संबंधात
आपणाकडून देय असलेल्या अग्निशमन सेवा फी चे निर्धारण करण्यबाबत सुनावणीची नोटीस पाठवूनही
आपण अनुपस्थित राहीला आहात, मी, महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम
२००६ (२००७ चा महा.३) आणि महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना नियम २००८
यांच्या तरतुदीनुसार वरील बांधकामाच्या संबंधातील अशा फी चे निर्धारण केले असून निर्धारीत केलेल्या
फी ची रक्कम रु. _____ इतकी आहे.

मी याव्हारे, उक्त अधिनियमाच्या कलम १४ याच्या पोटकलम (५) कडे आपले लक्ष
वेधित आहे, ज्या अधिनियमानुसार फी निर्धारणाच्या या नोटीसीमध्ये दाखविण्यात आल्याप्रमाणे, फी रक्कम
नोटीस मिळाल्याच्या दिनांकापासून ३० दिवसांच्या आत आपल्याकडून भरली जाईल ; आणि जर अशी
रक्कम आपल्याकडून देण्यात आली नसेल किंवा अंशतः देण्यात आली असेल तर, ज्या दिनांकाला जी
काही रक्कम शिल्लक राहील त्या रक्कमेवर उपरोक्तप्रमाणे अशी रक्कम देण्याचा असा ३० दिवसांचा
कालावधी संपेल त्या दिनांकाच्या लगत पुढील दिनांकापासून दरसाल १८ टक्के एवढया दराने व्याज दयावे
लागेल.

प्राधिकरणाच्या अधिका-
याची
सही व पदनाम

“नमुना – स”

{ (कलम २६ (१)) व (नियम २३) पहा }

आदेश

दिनांक :

क्रमांक _____ ज्याअर्थी, अग्निशमन कार्यवाहीच्या प्रयोजनार्थ किंवा यथास्थिति, पुढील इमारतीमध्ये / जागेमध्ये अग्निशमन कार्यवाही सुरु असताना, जसे :-

मी खाली सही करणारा, _____ महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम, २००६ (२००७ चा महा.३) याच्या कलम २६ च्या पोटकलम (१) आणि महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना नियम, २००८ याच्या नियम २३ खालील अधिकाराचा वापर करून, हा आदेश प्राप्त होताच खाली सही करणा-या अधिका-यास पुढील अग्निशमन साधनसामग्री किंवा मालमत्ता यांचा तात्काळ ताबा देण्याबाबत याव्दारे आवश्यक करण्यात येत आहे आणि अग्निशमन करण्याची कार्यवाही पूर्ण होताच, होईल तितक्या लवकर, ही साधनसामग्री व मालमत्ता आपणाकडे परत केली जाईल.

- (१)
- (२)
- (३)

ठिकाण :
अधिकारी
प्रति,

संचालक / मुख्य अग्निशमन
/ नामनिर्देशित अधिकारी

“नमुना — ट”

{ (कलम २७ (१)) व (नियम २४ (१)) पहा }

अग्निशमन व बचाव विषयक कार्यवाही करताना जागेचे व मालमत्तेचे, झालेल्या नुकसानीचे, प्रभारी अग्निशमन अधिकारी किंवा अग्निशमन व बचाव कार्याशी संबंधित अग्निशमन कर्मचारी यांच्या कडून देण्यात आलेला अहवाल.

अग्निशमन केंद्राचे नाव :

(१)	हाक (वर्दी) प्राप्त झाल्याचा दिनांक व वेळ	:
(२)	आग नोंद क्रमांक व दिनांक	:
(३)	ज्या जागी आग लागली आहे, त्या जागेचे नाव व पत्ता	:
(४)	अंतर्भूत असलेल्या मालमत्तेचे वर्णन	:
(५)	ज्या जागेत मालमत्तेचे नुकसान झाले, त्या जागेचे नाव व पत्ता	:
(६)	ज्या मालमत्तेचे नुकसान झाले आहे, त्या मालमत्तेचे स्वरूप व व्याप्ती	:
(७)	अग्निशमन व बचाव विषयक कार्यवाही करताना जागेचे व मालमत्तेचे झालेल्या नुकसानीचे वर्णन व तपशिल	:
(८)	बांधकाम तोडण्याची / खाली पाडण्याची कारणे, कोणतीही असल्यास	:
(९)	जर पक्षकाराने मागणी केली असेल तर, मागणी केलेली रक्कम	:
(१०)	नियम २४ च्या पोटनियम (२) अन्वये पद निर्देशित प्राधिकरणाच्या अधिका-याचे नाव व पदनाम	:
(११)	शेरा	:

यांच्यामार्फत सादर

कार्यवाहीशी संबंधित प्रभारी अधिका-
याची
सही व पदनाम

“नमुना – यु”

{ (कलम ३२ (२)) व (नियम ३० (१)) पहा }

महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम, २००६ (२००७ चा
महा.३) याच्या कलम ३२ च्या पोटकलम (१) अन्वये पदनिर्देशित अधिका-याकडे अपील
करणे.

पदनिर्देशित अधिकारी _____ यांच्या समक्ष

अपील क्रमांक :

श्री. / श्रीमती / कु. _____ अपीलकर्ता

राहणार _____

विरुद्ध

संचालक _____

मुख्य अग्निशमन अधिकारी _____ प्रतिवादी

नामनिर्देशित अधिकारी

महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना अधिनियम, २००६
(२००७ चा महा. ३) याच्या कलम ३२ (१) * (क)/(ख)/(ग) आणि महाराष्ट्र आग
प्रतिबंधक व जीवसंरक्षक उपाययोजना नियम, २००८ याच्या नियम ३० (१) याअन्वये *
संचालक / मुख्य अग्निशमन अधिकारी / नामनिर्देशित अधिकारी / आयुक्त / मुख्य
कार्यकारी अधिकारी / मुख्याधिकारी _____ यांच्या नोटीस / आदेश
क्रमांक _____ दिनांक _____ याच्या विरुद्ध अपील.

महोदय,

अपीलकर्ता त्यानुसार आदरपुर्वक सादर करीत आहे :-

- (१) वस्तुस्थिती विषयक निवेदन
- (२) अपिलाची कारणे
- (३) अपील वेळेत म्हणजे, अपिलाखालील नोटीस / आदेश मिळाल्याच्या दिनांक _____ पासून ३० दिवसांच्या आत अपील सादर करण्यात आले आहे.
- (४) अपिलाच्या अर्जास रु.१०/- चे न्यायालयीन मुद्रांक (शुल्क) तिकीट (कोर्ट फी स्टॅम्प) जोडण्यात आले असून पावती क्रमांक _____ दिनांक _____ अन्वये रु.५००/- इतकी शुल्काची रक्कम भरली आहे, पावती सोबत जोडली आहे.
- (५) या अपिलाच्या विषय बाबींशी संबंधित कोणतेही अन्य अपील किंवा कोणतीही बाब / कार्यवाही कोणत्याही न्यायालयामध्ये किंवा कोणत्याही प्राधिकरणापुढे प्रलंबित नाही.
- (६) मागितलेले सहाय्य

प्राधिकृत प्रतिनिधीचे नाव व सही,
कोणतीही असल्यास व त्याचा पत्ता

अपीलकर्त्याचे नाव व सही

सत्यापन

मी, श्री

अपीलकर्ता याव्दारे असे घोषित करतो की, वर जे काही नमुद केले आहे ते माझ्या व्यक्तिगत संपूर्ण माहितीप्रमाणे व विश्वासाप्रमाणे सत्य असून यामध्ये यांसंबंधातील कोणतीही महत्वाची वस्तूस्थिती दडवून ठेवण्यात आलेली नाही.

आज दिनांक / / २०० , रोजी पडताळणी केली.

ठिकाण :

दिनांक :

अधिकृत प्रतिनिधीची सही,
सही
कोणताही असल्यास

अपीलकर्त्याचे नाव व

(* येथे लागू असेल / संबंधित असेल ते नमुद करावे)